

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

Алла Фатенок-Ткачук

**ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ
ОПЕРАЦІЙ**

Методичні рекомендації до практичних робіт

Луцьк – 2021

УДК 657:339.97(072)

Ф 32

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 1 від «15» вересня 2021 р.)

Рецензенти: **Зеленко С.**, к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту Луцького національного технічного університету;

Ющишина Л., к. е. н., доцент кафедри менеджменту та адміністрування Волинського національного університету імені Лесі Українки

Фатенок-Ткачук А. О.

Ф-32 Облік і оподаткування міжнародних операцій : методичні рекомендації до практичних робіт / Алла Олександрівна Фатенок-Ткачук. Луцьк : В-во «Вежа-Друк», 2021. 78 с.

Анотація: Методичні рекомендації до практичних робіт з дисципліни «Облік і оподаткування міжнародних операцій» містить сукупність практичних кейсів, задач, практичних завдань, методичних рекомендацій до всіх тем курсу згідно силабусу, що допоможуть набути теоретичних знань та удосконалити практичні навички та компетентності.

Рекомендовано для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньої програми «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання з метою набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо обліку та оподаткування міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

УДК 657:339.97(072)

© Фатенок-Ткачук А. О., 2021

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Практична робота 1. Сутність, види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності	8
Практична робота 2. Правила ІНКОТЕРМС у процесі прийняття управлінських рішень	12
Практична робота 3. Особливості відображення в обліку операцій з іноземною валютою	18
Практична робота 4. Облік та оподаткування імпорتنих операцій	24
Практична робота 5. Облік та оподаткування експортних операцій	28
Практична робота 6. Тема 6. Облік і оподаткування з тимчасового ввезення (вивезення) товарів	36
Практична робота 7. Облік і оподаткування міжнародних перевезень	42
Практична робота 8. Облік міжнародних операцій із переробки давальницької сировини	49
Практична робота 9. Облік міжнародних інвестицій	54
Практична робота 10. Облік міжнародних кредитних (фінансових) операцій	57
Практична робота 11. Облік та оподаткування операцій міжнародного лізингу	60
Практична робота 12. Відображення міжнародних операцій у звітності підприємства	62
ПТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	75

ВСТУП

Дисципліна «Облік і оподаткування міжнародних операцій» спрямована на засвоєння магістрантами облікових процедур та особливостей оподаткування різного роду міжнародних операцій максимально наближаючи запропоновані ситуації до дійсності. Отримані компетенції дадуть змогу використовувати теорію бухгалтерського обліку та оподаткування у напрямку зовнішньоекономічної діяльності підприємства, сформулюють практичні навички обробки і використання облікової інформації в управлінні підприємством та у визначенні правомірності та оптимізування зовнішньоекономічної діяльності підприємства згідно чинного законодавства.

Передумовами вивчення даної дисципліни є прослухані навчальні дисципліни освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Крім того дисципліна є логічним продовженням таких навчальних дисциплін магістратури, як: Адміністрування податків (вітчизняний та міжнародний контексти), Бухгалтерський облік в управлінні підприємствами, Ділова комунікація іноземною мовою та Організація обліку, аналізу, контролю та оподаткування, Консалтинг у сфері обліку, аналізу та оподаткування, що будуть викладатись паралельно із зазначеною дисципліною.

Вивчення дисципліни сприятиме систематизуванню знань у напрямку бухгалтерського обліку та оподаткування з іноземними контрагентами на різних рівнях управління. Дисципліна є передумовою вивчення такого курсу, як: Організація і методика аудиту та забезпечує унікальність магістерської освітньої програми у контексті набуття компетенцій випускників задля підвищення якості виконання їх функціональних обов'язків за умови їх працевлаштування на підприємствах зі спільним іноземним капіталом та експортоорієнтованих підприємствах, наявність яких є особливістю регіональних територіальних громад.

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців знань про різновиди міжнародних операцій, особливості процесу документування експорту та імпорту та їх оподаткування. Набуття навиків аналізування інформації щодо зовнішнього середовища підприємства з метою використання його результатів для потреб менеджменту.

Основними завданнями вивчення Облік і оподаткування міжнародних операцій полягає у систематизації знань та набуття практичних навичок формування інформації з первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової, податкової, статистичної звітності, аналізування національних статистичних даних, звітів міністерств та відомств у процесі обліку та аналізу міжнародних операцій. А саме:

Здобувач освіти повинен знати: теоретично-правову основу здійснення міжнародних операцій, особливості національних стереотипів ведення бізнесу з метою формування поваги то різноманітності та мультикультурності, принципи організації бухгалтерського обліку міжнародних операцій, техніку ведення бухгалтерського обліку міжнародних операцій із застосуванням різних комп'ютерних програм, типову документацію з зовнішньоекономічної діяльності (в тому числі з обліку міжнародних операцій), специфіку ціноутворення при імпортних та експортних операціях, організацію систематичного і аналітичного обліку міжнародних операцій.

Здобувач освіти повинен вміти: організувати раціональну побудову обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків міжнародних операцій, здійснення реєстрацію суб'єктів ЗЕД, проводити попередню підготовку для укладення зовнішньоекономічного контракту, оформляти основні його положення, розраховувати курсові різниці, відображати в обліку купівлю та продаж іноземної валюти, володіти методикою документування міжнародних розрахунків, формувати ціну експортних та імпортованих товарів, скласти вантажно-митну декларацію, інші первинні документи,

формувати пакет документів з метою відшкодування експортного ПДВ; формувати положення угод міжнародного лізингу та іноземного інвестування, систематизування необхідної інформації для потреб менеджменту суб'єктів господарювання, використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни «Облік і оподаткування міжнародних операцій» відповідно до освітньо-професійної програми здобувач освіти набуває таких компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (Тема 1–12).

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті (Тема 1, 2, 7–12).

ЗК09. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності (Тема 1, 2, 6–11).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК).

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу (Тема 1–12).

СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків (Теми 4–12).

СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності (Теми 1–12).

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування (Теми 1,2, 5–12).

Програмні результати навчання (ПРН).

ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження (Теми 3–11).

ПР04. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання (Теми 2, 6, 8, 11, 12).

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень (Тема 12).

ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень (Тема 1, 2, 9, 11, 12).

ПР13. Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики (Тема 1, 5, 6-11).

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування (Тема 1, 2, 7–11).

ПР 18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями. (Тема 1, 2, 6–11).

Освітня карта дисципліни «Облік і оподаткування міжнародних операцій»

Назва модуля, теми, завдання для самостійної роботи	Формування компетентностей та програмних результатів навчання			Рекомендовані джерела	Кількість годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінювання роботи, бали
	ЗК	СК	ПРН					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні підходи щодо організації обліку та оподаткування міжнародних операцій								
Тема 1. Сутність, види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК06 СК09	ПР10 ПР13 ПР17 ПР18	[4; 7; 8; 9]	1	лекція	Лекція-презентація	
					2	практична	Експрес-опитування, навчальна дискусія, інсценізація	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з навчально-методичною літературою (НМЛ), розв'язання кейсу	2
					-	консультація	х	-
Тема 2. Правила ІНКОТЕРМС у процесі прийняття управлінських рішень	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК06 СК09	ПР04 ПР10 ПР17 ПР18	[5; 8; 9]	1	лекція	Відео-лекція експерта (вебінар)	
					2	практична	Навчальна дискусія, робота в малих групах, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					-	консультація	х	-
Тема 3. Особливості відображення в обліку операцій з іноземною валютою	ЗК03	СК01 СК03 СК06	ПР02	[1; 8; 9]	1	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Усне опитування, дебати, розв'язок практичних завдань.	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					1	консультація	х	-
Тема 4. Облік та оподаткування імпорتنих операцій	ЗК03	СК01 СК03 СК06	ПР02	[1; 2; 8; 9]	1	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Розв'язок практичних завдань, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					-	консультація	х	-
Тема 5. Облік та оподаткування експортних операцій	ЗК03	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР13	[1; 2; 8; 9]	1	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Усне опитування, дискусія, розв'язок практичних завдань.	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					1	консультація	х	-
Поточний контроль змістового модуля 1					Практичні заняття			10
					Самостійна робота			6
Модульний контроль					Модульна контрольна робота			30
Змістовий модуль 2. Інструменти та методи обліку та оподаткування міжнародних операцій на засадах міжнародних стандартів з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності								

Тема 6. Облік і оподаткування з тимчасового ввезення (вивезення) товарів	ЗК03 ЗК09	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР04 ПР13 ПР18	[6; 8; 9]	1	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Розв'язок кейсів, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					-	консультація	х	-
Тема 7. Облік і оподаткування міжнародних перевезень	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР13 ПР17 ПР18	[6; 8; 9]	1	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Розв'язок кейсів, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
						консультація	х	-
Тема 8. Облік міжнародних операцій із переробки давальницької сировини	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР04 ПР13 ПР17 ПР18	[2; 4; 7; 8; 9]	2	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Імітаційне моделювання, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					1	консультація	х	-
Тема 9. Облік міжнародних інвестицій	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР10 ПР13 ПР17 ПР18	[2; 4; 7; 8; 9]	2	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Консалтинговий диспут, розв'язок практичних завдань, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, дослідницький проєкт	2
					1	консультація	х	-
Тема 10. Облік міжнародних кредитних (фінансових) операцій	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР13 ПР17 ПР18	[1; 2; 4; 7; 8; 9]	2	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Розв'язок практичних завдань, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	2
					1	консультація	х	-
Тема 11. Облік та оподаткування операцій міжнародного лізингу	ЗК03 ЗК07 ЗК09	СК01 СК03 СК06 СК09	ПР02 ПР04 ПР13 ПР17 ПР18	[4; 7; 8; 8]	1	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Розв'язок практичних завдань, тестування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, дослідницький проєкт	2
					1	консультація	х	-
Тема 12. Відображення міжнародних операцій у звітності підприємства	ЗК03 ЗК07	СК01 СК06	ПР04 ПР09 ПР10	[4; 7; 8; 9]	2	лекція	Лекція-візуалізація	
					2	практична	Розв'язок практичних завдань, усне опитування	2
					6	самостійна робота	Самостійна робота з НМЛ, виконання практичних завдань	1
					1	консультація	х	-
Поточний контроль змістового модуля 1					Практичні заняття			14
					Самостійна робота			10
Модульний контроль					Модульна контрольна робота			30
Загальна кількість балів								100

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1

Тема: Сутність, види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Мета заняття – вивчення основних положень ведення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), термінів, офіційних визначень, класифікацій тощо.

1. Сутність міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
2. Види та суб'єкти міжнародних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
3. Режим ліцензування і квотування для окремих видів товарів.
4. Тарифне регулювання міжнародних операцій та нетарифні бар'єри виходу продукції на зовнішні ринки.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

Домашнє завдання до практичної.

1. Підготуватись до експерес-опитування згідно контрольних питань.
2. Підготувати візуалізацію одного з національних стереотипів ведення бізнесу: американський, англійський, німецький, французький, стереотип країн Близького Сходу, китайський, японський. Для цього студенти мають розбитись на групи, розподілити наведені національні стереотипи ведення бізнесу та переговорів, ознайомитись з особливостями кожного з них та продемонструвати інсценізацію.

УВАГА! До практичної роботи 1 необхідно виконати завдання самостійної роботи 1 та відповісти на контрольні запитання.

Міжнародні операції у зовнішньоекономічній діяльності – поняття багатогранне. Воно включає такі види діяльності: зовнішню торгівлю, міжнародне виробниче кооперування, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародне інвестиційне співробітництво, валютно-фінансові й кредитні операції.

Кожен з видів зовнішньоекономічної діяльності проводиться у певних формах. Умовами успішного розвитку зовнішньоекономічної діяльності є:

- зміцнення і нарощування експортного потенціалу;
- активна участь в різних формах міжнародного спільного підприємництва;
- підвищення конкурентоспроможності підприємств і виробничо-господарського комплексу;

– розширення самостійної діяльності підприємств, фірм регіонів країни у проведенні зовнішньоекономічної діяльності.

Виділяють наступні види зовнішньоекономічної діяльності:

– експорт і імпорт товарів, капіталів і робочої сили;
– надання послуг, зокрема виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших послуг;

– наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання і підготовка фахівців на комерційній основі;

– міжнародні фінансові операції і операції із цінними паперами у випадках, передбачених законами України;

– кредитні й розрахункові операції, створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних і страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарської діяльності відмічених установ на території України;

– спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і іноземними суб'єктами господарської діяльності, що включає створення спільних підприємств різних видів і форм, проведення загальних господарських операцій і загальне володіння майном як на території України, так і за її межами;

– підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торгових марок та інших нематеріальних об'єктів власності;

– організація і здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів;

– товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і іноземними суб'єктами господарської діяльності;

– орендні операції;

– операції з придбання, продажу і обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах і на міжбанківському валютному ринку;

– інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у винятковій формі законами України.

Завдання 1

1. Сформулювати та пояснити форми ЗЕД.
2. Сформулювати та охарактеризувати принципи ЗЕД.
3. Дати визначення основним чотирьом видам операцій ЗЕД.

Завдання 2

Пов'яжіть перераховані нижче терміни з їх визначенням.

Термінологічний словник

Термін	Визначення
1. Державне регулювання ЗЕД	продаж іноземному контрагенту товару з вивезенням його за кордон
2. Національний режим	це система заходів законодавчого, виконавчого і контролюючого характеру, покликаних удосконалити ЗЕД в інтересах національної економіки. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності передбачає створення певних умов та механізмів для ефективного розвитку відносин суб'єктів

	господарювання в різних країнах
3. Господарська діяльність	застосовується до територій спеціальних економічних зон, а також до територій митних союзів, до яких входить Україна
4. Зовнішньоекономічна діяльність	придбання в іноземного контрагента товару із ввезенням його з-за кордону
5. Спеціальний режим	передбачує, що іноземні суб'єкти господарської діяльності мають обсяг прав та обов'язків не менший, ніж суб'єкти господарської діяльності України.
6. Зовнішньоекономічний договір (контракт)	будь-яка діяльність, в тому числі підприємницька, пов'язана з виробництвом і обміном матеріальних та нематеріальних благ, що виступають у формі товару
7. Іноземні інвестиції	взаємодія двох або більше суб'єктів господарської діяльності, серед яких хоча б один є іноземним, при якій здійснюється спільна розробка або спільне виробництво, спільна реалізація кінцевої продукції та інших товарів на основі спеціалізації у виробництві проміжної продукції (деталей, вузлів, матеріалів, а також устаткування, що використовується у комплексних поставках) або спеціалізації на окремих технологічних стадіях (функціях) науково-дослідних робіт, виробництва та реалізації з координацією відповідних програм господарської діяльності
8. Міжнародна кооперація	всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект
9. Експорт	діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами
10. Імпорт	матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності

Завдання 3

Здійснивши самостійно порівняльну характеристику різних ринків збуту продукції птахівництва за ознайомившись з політичними ризиками проаналізуйте системи оподаткування зовнішніх ринків окремих країн, що розглядаються у дослідженні. Результати відобразіть у таблиці.

Потенційний міжнародний ринок експорту (імпорту)	Особливості податкового законодавства			
	Мито	ПДВ	Додаткові податки та збори для експортера (імпортера)	Існування додаткових нетарифних обмежень
Естонія				
Латвія				
Литва				
Білорусь				
Молдова				
Польща				
Словенія				

Румунія				
Німеччина				
Туреччина				
Греція				
Італія				
Киргистан				
Казахстан				
Російська Федерація				
Хашимітське Королівство Йорданія				
Ізраїль				
ОАЕ				
Грузія				
Вірменія				

Завдання 4

Виконати запропоновані задачі.

Задача № 1

Українська фігуристка зайняла перше місце і отримала золоту медаль на Олімпійських іграх.

Чи підлягає ця нагорода оподаткуванню при ввезенні на митну територію України?

Задача № 2

Громадянин Іспанії у зв'язку з остаточним виїздом за межі України, де він знаходився на роботі 20 місяців, бажає вивезти товарів на суму 50000 грн.

Чи може він це зробити уникнувши їх оподаткування, якщо його заробітна плата становила 5000 грн на місяць?

Задача № 3

Гр. Д. придбав на інтернет-аукціоні Ebay ноутбук Compaq Presario-2100 вартістю 180 євро. Доставка в Україну у міжнародному поштовому відправленні коштувала 15 євро.

Чи підлягає цей товар оподаткуванню при перетині митного кордону України?

Задача № 4

При огляді багажу в аеропорту Бориспіль громадянин Франції А. повідомив митного інспектора, що товар, який він перевозить, є продукцією високих технологій і одержаний він у відкритому космосі на космічному кораблі. Тому визначити країну походження товару в цьому випадку неможливо.

З якою метою встановлюється країна походження товару? В якій країні буде вважатися виробленим зазначений товар?

Контрольні запитання.

1. Які суб'єкти відносяться до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності?
2. Які види зовнішньоекономічної діяльності існують?
3. В якому разі запроваджується процедура квотування?
4. Що таке автоматичне ліцензування?

5. *Що таке неавтоматичне ліцензування?*
6. *За яких умов запроваджується ліцензування імпорту?*
7. *За яких умов запроваджується ліцензування експорту?*
8. *З якою метою застосовується тарифне регулювання?*
9. *Який орган здійснює координацію митно-тарифного регулювання?*
10. *Хто встановлює ставки митного тарифу?*
11. *Які завдання Митно-тарифної ради?*
12. *Хто затверджує склад Митно-тарифної ради?*
13. *Хто здійснює функції робочого апарату Митно-тарифної ради?*
14. *Що таке митний тариф України?*
15. *Які види мита застосовуються в Україні?*
16. *Які функції виконує імпортний митний тариф?*
17. *Коли можуть застосовуватися спеціальні види мит?*
18. *Що таке демпінг?*
19. *Кому надаються митні пільги?*
20. *Кому надаються тарифні пільги?*
21. *З якою метою застосовується нетарифне регулювання?*
22. *Що таке нетарифні засоби регулювання?*
23. *У чому відмінність економічних та адміністративних нетарифних інструментів?*
24. *Що таке ембарго?*

ПРАКТИЧНА РОБОТА 2

Правила ІНКОТЕРМС у процесі прийняття управлінських рішень

Мета заняття – вивчення основних принципів договірних відносин у ЗЕД, відповідних термінів та визначень, змісту та класифікацією базисних умов поставок у міжнародних контрактах.

1. Договори (контракти) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
2. Особливості застосування правил ІНКОТЕРМС-2020.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Правила від 01.01.2020. Інкотермс 2020. Міжнародні правила торгових термінів. Міжнародна торгова палата. URL: <https://iccwbo.org>.
2. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції від 06.09.2001 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text>

Домашнє завдання до практичної. Здійснивши порівняльну характеристику різних ринків збуту продукції за оптимальністю податкової системи ринка-контрагента та політичним ризиком, що виникає на зазначеному ринку (скористувавшись результатами самостійної роботи 1 та завданням 3 практичної роботи 1), підготуватись до дискусії на тему: Найперспективніші ринки збуту вітчизняної продукції у контексті

податкового законодавства та політичного ризику.

Зовнішньоекономічна діяльність, з однієї сторони, є певним видом господарювання, якому притаманні специфічні риси та ознаки, а з другої – інститутом господарського права, змістом якого є норми спеціального та загального законодавства, що регулюють відносини, пов'язані з її здійсненням й організацією. Норми спеціального законодавства містяться у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність», а загальні визначає Господарський кодекс України та інші.

Під зовнішньоекономічним договором (контрактом) розуміється «матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності».

Функції договору – 1) ініціативна; 2) програмно-координаційна;

3) інформаційна; 4) гарантійна; 5) правозахисна.

Оферта - пропозиція про укладання договору, що містить його істотні умови.

Акцепт – згода адресата, дана у встановлений строк, укласти договір на умовах, запропонованих оферентом.

Базисні умови постачання – систематизована в правилах «Інкотермс» сукупність спеціальних умов, що визначають момент переходу ризиків випадкової загибелі або пошкодження товару від продавця до покупця, регламентують, хто організовує перевезення товару, відвантаження, оплачує витрати щодо страхування товару, виконує його митне оформлення.

Форс-мажорні обставини – це непередбачувані та непереборні події, які тягнуть за собою порушення договірних зобов'язань (стихійні лиха, військові дії, втручання з боку влади, страйки).

Інкотермс (англ. *Incoterms, International commerce terms*) – міжнародні комерційні умови, комплект міжнародних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних торговельних термінів (умов) в галузі міжнародної торгівлі.

Франкування – економічні і правові умови, котрі зумовлюють порядок включення до ціни тих чи інших витрат на транспортування, вантажні роботи, зберігання й страхування вантажів. Отже, ціни залежно від умов постачання товарів відрізняються по видах франко.

Ціна «франко» (з італ. *franco* - букв. *вільний*) – це комерційний термін, який означає, що продавець бере на себе зобов'язання поставити товар у певне місце за свій рахунок, тобто до ціни продажу будуть включені транспортні, страхові та (у міжнародній торгівлі) митні послуги.

Застосування терміну «франко» у сполученні із зазначенням кінцевого пункту доставляння продукції означає, що покупець вільний від витрат з транспортування до цього пункту, бо їх сплачує продавець. Кожен вид франко показує, до якого пункту на шляху руху товару від продавця до покупця додаткові витрати включені до ціни за контрактом купівлі-продажу. При цьому пунктом може бути місце виробництва (поле, ферма, завод, будівельний майданчик та ін.), вагон, склад, борт судна, залізнична станція, конкретний населений пункт.

Дериватив – стандартний документ, що засвідчує право або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах у майбутньому.

Коносамент – це документ, який підтверджує прийняття товару для морського (річкового) перевезення і зобов'язує перевізника доставити товар законному власнику.

Корисна інформація

Правила Інкотермс® не є повним договором купівлі-продажу, проте можуть складати його частину. При їх застосуванні слід дотримуватися такої структури:

“[Вибране правило Інкотерм®] [Зазначений порт, місце чи пункт] Інкотермс® 2020”

Приклад: «CIF Шанхай Incoterms® 2020» або «DAP Даунінг Стріт (Downing Street) 10, Лондон, Велика Британія. Інкотермс® 2020“

Якщо у правилах Інкотермс® не зазначений рік, застосовуються такі умови:

до 31 грудня 2019 року застосовуються правила Інкотермс® 2010;
починаючи з 1 січня 2020 року, застосовуються правила Інкотермс® 2020.

Завдання 1

Ознайомитися із основними термінами та визначеннями, після чого надати відповіді на наступні запитання:

1. Назвати поняття та функції контракту.
2. Яка зміст та структура зовнішньоекономічних контрактів?
3. Які етапи укладання зовнішньоекономічних контрактів?
4. Яка структура зовнішньоекономічного контракту?
5. Як відображаються в обліку зобов'язання за зовнішньоекономічними контрактами?
6. Вимоги до контрактів купівлі-продажу.

Завдання 2

Ознайомтесь зі зразком зовнішньоекономічної угоди.

Зразок зовнішньоекономічного контракту:

КОНТРАКТ № ____ м _____ р

_____ іменована надалі «Продавець», в особі _____, який діє на підставі _____, з одного боку, і

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «_____», іменоване надалі «Покупець», в особі Директора _____, діючого на підставі Статуту, з іншого боку, уклали цей Контракт про таке:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Продавець продає, а Покупець купує на умовах СРТ г. Київ, Україна (ІНКОТЕРМС-2010) _____ (надалі іменованій "Товар") відповідно до кількості, асортименту і цін, вказаних в Додатку №1, який є невід'ємною частиною цього Контракту.

1.2. Товар призначений для власного споживання.

2. СУМА КОНТРАКТУ ТА УМОВИ ОПЛАТИ

2.1. Загальна сума Контракту становить _____ (_____, 00).

2.2. Всі витрати по митному очищенню Товарів в Україні (сплата мит, податків та інших зборів, а також витрат на виконання митних формальностей, що підлягають оплаті при імпорті Товару) несе Покупець.

2.3. Покупець оплачує договірну продажну ціну Продавцю в установленому далі порядку:

2.3.1. Передплата - 100% суми Контракту, не пізніше 10 календарних днів з дати підписання Угоди двома сторонами.

2.4. Всі банківські витрати, пов'язані із здійсненням платежів несе Покупець.

3. УМОВИ ПОСТАВКИ ТОВАРУ

3.1. Поставка товарів в обсязі, зазначеному в Додатку №1 до цього контракту, повинна бути здійснена не пізніше 10 (десяти) тижнів з моменту перерахування покупцем авансового платежу згідно п. 2.3.1. цього контракту. Допускаються поставка частинами і допоставка.

3.2. Товари поставляються на умовах СРТ м.Київ, Україна (ІНКОТЕРМС-2010).

3.3. Продавець гарантує, що Товари які поставляються вільні від будь-яких прав і / або домагань третіх осіб.

3.4. Продавець зобов'язується поставити разом з Товаром повний комплект технічної документації російською мовою, необхідної для експлуатації та технічного обслуговування Товару.

3.5. Комплект нижченаведених документів поставляється разом з товаром:

3.5.1. - рахунок-фактура (інвойс) із зазначенням країни походження товару, ваги нетто і брутто - 3 прим .;

3.5.2. - пакувальний лист (вказується зміст вантажу, вага нетто і брутто, кількість упакованих місць та їх розміри) - 3 прим .;

3.5.3. - транспортні накладні (CMR) - 3 прим .;

3.6. Ризик за збереження обладнання переходить від Продавця до Покупця відповідно до умов поставки СІР м.Київ, Україна (ІНКОТЕРМС-2010).

4. УМОВИ ПРИЙМАННЯ ТОВАРУ

4.1. Представник Покупця отримує Товари за адресою:

4.2. Товар вважається зданим Продавцем і прийнятим Покупцем:

4.2.1. за кількістю - відповідно до кількості місць і масі, зазначених у транспортному документі пункту відправлення, і згідно з даними, зазначеними в специфікації і товаросупровідних документах;

4.2.2. за якістю - за зовнішніми ознаками, а також відповідно до законодавства України.

4.3. Покупець зобов'язується здійснити оформлення митних процедур і вивантаження Товарів протягом 48 годин після надходження товарів на місце вивантаження згідно п. 4.1. цього Контракту. Витрати по простою автомобіля понад зазначеного часу несе Покупець.

5. УПАКОВКА І МАРКУВАННЯ

5.1. Товари повинні мати упаковку, що відповідає міжнародним стандартам при транспортуванні усіма видами автотранспорту.

5.2. Товари повинні бути марковані способом, придатним для ідентифікації вантажу англійською або російською мовами.

6. ЯКІСТЬ ТОВАРУ ТА ГАРАНТІЇ

6.1. Якість і комплектність Товару повинні відповідати чинним стандартам країни Покупця і технічним характеристикам, зазначеним у додатках №1 до цього Контракту.

6.2. Гарантійний період складає 24 (двадцять чотири) місяці з дати поставки Товару Покупцю.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

7.1. Збитки, понесені однією із Сторін через порушення умов цього Контракту іншою Стороною, підлягають відшкодуванню, з огляду на що:

7.1.1. в разі якщо Покупець не виконає вимоги п. 2.3.2, Покупець сплачує Продавцю пеню в розмірі 0,1% від вартості поставленого Товару за кожен день прострочення, але не більше 10% від загальної суми контракту;

7.1.2. в разі затримки поставки Товару, за умови, що Покупець виконав вимоги п. 2.3, Продавець сплачує Покупцю пеню в розмірі 0,1% від вартості не поставленого Товару за кожен день прострочення, але не більше 10% від загальної суми контракту;

7.2. При здійсненні своєї комерційної діяльності Покупець і Продавець зобов'язується не вживати будь-які дії корупційного характеру (хабарі, незаконне вплив на державні та муніципальні органи, посадових особи установ, підприємств, організацій і т.д.). Порушення зобов'язань за цим параграфом Контракту однією із Сторін є істотним порушенням договору і дає право стороні що дотримується зобов'язання по даному пункту не відшкодувати збитки передбачені п. 7.1 цього Контракту, стороні що порушила зобов'язання цього пункту.

8. Форс-мажор

8.1. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання та / або неналежне виконання зобов'язань за цим Договором, а термін виконання зобов'язань за цим Договором відсувається, в разі дії форс-мажорних обставин (стихійних лих, військових дій будь-якого характеру) та інших, незалежних від Сторін обставин, пропорційно часу дії таких обставин, якщо такі обставини підтверджені довідкою торгово-промислової палати Сторони що пред'являє вимогу і інших уповноважених на це органів.

8.2. При настанні або припиненні форс-мажорних обставин для однієї із Сторін, остання зобов'язана негайно інформувати про це іншу Сторону в письмовому вигляді. Не повідомлення або несвоєчасне повідомлення про форс-мажорні обставини позбавляє відповідну Сторону права посилаючися на них в майбутньому.

9. Інші умови

9.1. З моменту укладення цього Контракту все попереднє листування і переговори Сторін щодо його предмета втрачають силу.

9.2. У разі розбіжності окремих положень цього Контракту з чинним законодавством України протягом терміну його дії він збереже свою силу в цілому, а сторони будуть прагнути знайти рішення, що найбільш повно за змістом і економічно відповідає цим положенням.

9.3. У разі розбіжності окремих положень цього Контракту української та англійської версії основною вважати українську.

9.4. Всі розбіжності, що виникають внаслідок або у зв'язку з цим контрактом, повинні вирішуватися шляхом переговорів між Сторонами. Якщо Сторони не можуть дійти згоди шляхом переговорів, спір що виник підлягає судовому розгляду і вирішенню в установленому арбітражному суді Сторони що пред'являє вимоги. Рішення арбітражу буде остаточним і обов'язковим для виконання Сторонами і не може бути оскаржене.

9.5. Всі додатки, доповнення та зміни до цього Контракту є його невід'ємними частинами і дійсні лише в тому випадку, якщо вони письмово оформлені, підписані уповноваженими представниками Сторін та скріплені печатками Сторін.

9.6. Контракт, всі додатки до нього, підписані обома сторонами і передані факсом або за допомогою електронної пошти мають юридичну силу з подальшим наданням оригіналів.

9.7. Жодна із Сторін не має права передавати свої права та зобов'язання за цим Договором третій особі без попередньої згоди на те іншої Сторони.

9.8. У разі якщо протягом строку дії цього Контракту платіжні або поштові реквізити, зафіксовані в цьому Контракті, зміняться, Сторони оформляють зміни шляхом підписання Додаткової угоди.

9.9. Кожна сторона несе відповідальність за правильність вказаних ними у цьому Контракті реквізитів. У випадку неповідомлення або неналежного повідомлення іншої сторони про зміну реквізитів сторона що не повідомить несе відповідальність і ризику настання негативних наслідків такого неповідомлення.

10. ТЕРМІН ДІЇ ДОГОВОРУ

10.1. Цей Контракт набуває чинності з моменту його підписання уповноваженими представниками Сторін, а так само скріплення печатками і діє до виконання Сторонами зобов'язань за цим Договором.

10.2. У разі дострокового розірвання цього Контракту Сторона - ініціатор повинна не менше ніж за 30 робочих днів до розірвання цього Контракту письмово сповістити про це іншу Сторону, а також не менше ніж за 15 робочих днів до розірвання цього Контракту здійснити відшкодування збитків іншій Стороні згідно з п. 7.1 цього Контракту

10.3. Цей Контракт складено в 2-х оригінальних примірниках українською та англійською мовою, по одному примірнику для кожної Сторони, причому кожен екземпляр має однакову юридичну силу.

11. Юридичні адреси СТОРІН

ПРОДАВЕЦЬ

ПОКУПЕЦЬ

банк продавця

Довірена особа _____

печатка

Завдання 3

Скласти проектний варіант контракту між українським виробником та іноземним покупцем із урахуванням усіх необхідних статей за структурою контракту ЗЕД. З метою виконання завдання розбитись на три групи. Для формування контракту обрати одну з видів економічної діяльності притаманну Волині – птахівництво (ТзОВ «Птахокомплекс «Губин»»), виробництво холодильного обладнання (ПАТ «Модерн-експо»), виробництво пласмасових виробів (ТОВ «АЛФАІНТЕРПЛАСТ»). Обсяги та ціну поставки, країну-експортера придумати самостійно.

Контрольні запитання:

1. Які функції виконує зовнішньоекономічний договір?
2. Які види договорів існують у міжнародній практиці?
3. Яким нормативним документом регулюється порядок укладання зовнішньоекономічних договорів?
4. В чому полягають особливості укладання зовнішньоекономічних договорів?
5. Яка повинна бути структура зовнішньоекономічного договору?
6. В чому полягає сутність правил "Інкотермс"?

ПРАКТИЧНЕ РОБОТА 3

Особливості відображення в обліку операцій з іноземною валютою

Мета заняття – ознайомитися із особливостями та правилами обліку валютних цінностей на рахунках підприємства, особливостями відображення доходу чи збитків від обміну валюти її продажу та придбання.

1. Порядок відображення операцій в іноземній валюті
2. Курсові різниці – поняття, порядок визначення і відображення в обліку
3. Операції з придбання та продажу іноземної валюти

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України "Про валюту і валютні операції" від 21.06.2018 р. № 1524-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2018. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
4. Положення про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затвержене Постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>
5. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Домашнє завдання до практичної. Підготуватись до дебатів на тему «Дозволений обсяг зарахування валютної виручки на рахунок підприємства». Група розділяється на дві команди по списку у журналі. Перша команда відстоює позицію: «Продаж 50 % валютної виручки – можливість формування валютних резервів держави», відповідно друга: «Повний обсяг валютної виручки – свобода в управлінні обіговими коштами підприємства».

Принцип єдиного грошового вимірника - принцип, згідно з яким вимірювання і узагальнення всіх господарських операцій здійснюються в єдиній грошовій одиниці – гривні.

Валютний курс – встановлений НБУ курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.

Офіційний курс національної грошової одиниці (гривні) встановлюється Національним банком України на підставі результатів торгів валютними цінностями на Міжбанківському валютному ринку.

Вільноконвертована валюта – (ВКВ) національна валюта, яка вільно і необмежено обмінюється на інші іноземні валюти.

Валюта з обмеженою конвертованістю – національна валюта, що функціонує в межах країни і служить засобом платежу за товари, послуги та по інших розрахунках, якщо це обумовлено договором.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи і зобов'язання, які будуть одержані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей чи їх еквівалентів.

Немонетарні статті – статті балансу, що не є монетарними.

Курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.

Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті проводиться:

- на дату здійснення розрахунків;
- на дату балансу (тобто останній день звітного періоду).

Транзитний валютний рахунок – це рахунок, призначений для зарахування валютної виручки підприємства.

Поточний валютний рахунок – призначений для проведення безготівкових і готівкових розрахунків в іноземній валюті при здійсненні поточних операцій, визначених законодавством України.

Корисна інформація у питаннях відповідях

Як відображати у фінзвітності курсові різниці – згорнуто чи розгорнуто?

Згідно з п. 3 р. IV НП(С)БО 1 згортання статей активів і зобов'язань, доходів і витрат є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними НП(С)БО або МСФЗ.

У НП(С)БО відсутні вказівки щодо згортання доходів і витрат від курсових різниць. Тому підприємства, які складають фінансову звітність за П(С)БО, мають відображати курсові різниці в бухобліку та подавати їх у фінзвітності розгорнуто.

Інакша ситуація у МСФЗ-звітуючих підприємств.

Нагадаємо: параграф 35 МСБО 1 «Подання фінансової звітності» передбачає, що підприємство має подавати на нетто-основі прибутки та збитки, що виникають від групи схожих операцій, скажімо, прибутки й збитки від курсових різниць.

Нетто-основа — це і є чисте (згорнуте) подання статей фінансової звітності. Однак у цьому ж параграфі 35 МСБО 1 міститься застереження про те, що коли такі доходи й витрати є суттєвими, вони повинні бути представлені розгорнуто. Детальніше це питання ми розглядали в матеріалі «Курсові різниці у МСФЗ».

Операції в інвалюті й податки: чи є особливості

Податок на прибуток. Податок на прибуток необхідно обчислювати виходячи з бухгалтерського фінрезультату (за П(С)БО чи МСФЗ), відкоригованого на різниці, передбачені ПКУ.

Різниці, які коригують фінрезультат, – це, зокрема, амортизаційні різниці, різниці, що виникають під час формування резервів (забезпечень), різниці, які виникають під час здійснення фінансових операцій (пп. 134.1.1 ПКУ). Такі різниці коригують бухгалтерський фінрезультат як у бік зменшення, так і в бік збільшення бази.

Різниць, пов'язаних із відображенням операцій в інвалюті, у ПКУ не передбачено, тож усе, як відображено в бухобліку за цією операцією, так і лишиться з метою оподаткування.

Єдиний податок. А тут ситуація не така однозначна.

Відповідно до пп. 2 п. 292.1 ПКУ доходом єдинника є будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень цієї юрособи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 ПКУ.

У разі якщо дохід у грошовій формі отримано в інвалюті, то діятимуть норми п. 292.5 ПКУ. Якщо з єдинником розраховалися в інвалюті, тоді суму отриманої валюти необхідно перерахувати в гривні згідно з офіційним курсом НБУ на дату здійснення операції. Така перерахована сума і є оподатковуваним доходом для єдинника.

Своєю чергою, специфіка полягає в тому, що, оскільки курс НБУ – річ доволі не постійна, частенько виникають курсові різниці, які обчислюють за правилами П(С)БО 21. Питання в тому, чи включають їх до податкового доходу єдинників?

Зокрема, якщо під час здійснення інвалютних операцій виникає збільшення курсу валюти, це жодним чином не впливає на збільшення податкового доходу єдинника, адже єдиний податок нараховують на загальну суму грошової виручки від здійснення такої операції вже за курсом отримання валюти (п. 292.5 ПКУ).

Тобто в бухгалтерському обліку виникне дохід від збільшення курсових різниць, а в податковому — ні.

Неоднозначна ситуація й із курсовими різницями щодо іноземної валюти на дату балансу. Податківці наполягають на включенні позитивних курсових різниць до податкового доходу. Зокрема, у підкатегорії 108.01.02 розділу «Запитання – відповіді з Базы знань» ЗІР (zir.sfs.gov.ua) вони зазначають:

«Юридична особа — платник єдиного податку третьої групи визначає курсові різниці від перерахунку операцій, виражених в іноземній валюті, заборгованості та іноземної валюти **на дату балансу**, а також **на дату здійснення господарської операції** згідно з вимогами положення (стандартів) бухгалтерського обліку.

При цьому позитивне значення курсових різниць від перерахунку іноземної валюти включається до складу доходів такого

платника податку. Від’ємне значення курсових різниць від перерахунку іноземної валюти не зменшує базу оподаткування єдиним податком».

Однак погодитися із такою позицією податкового органу доволі важко, принаймні, через існування двох причин.

По-перше, справді, згідно з п. 8 П(С)БО 21 позитивні курсові різниці, отримані від перерахунку валюти, входять до складу операційних доходів. І ніхто не сперечається, що в бухобліку перерахунок інвалюти на дату балансу – обов’язок (п. 7 П(С)БО 21). Проте це в бухгалтерському обліку. У р. XIV ПКУ для єдинників прямо не прописано обов’язку визначати курсові різниці на дату балансу й оподатковувати їх.

По-друге, доходом юрособи-єдинника є дохід, отриманий у грошовій формі, а також у матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 ПКУ (абз. 2 п. 292.1 ПКУ). На дату балансу жодних надходжень на рахунок єдинника не відбувається, тому грошовий дохід одразу «відпадає». Лишається дохід, виражений у матеріальній та нематеріальній формах. За своєю суттю дохід від позитивних курсових різниць на дату балансу є швидше абстрактним доходом, тобто доходом у нематеріальній формі. Для єдинників він чітко визначений у п. 292.3 ПКУ, і в останньому немає жодного слова, ба навіть натяку, про курсові різниці.

Також заслуговує на увагу відповідь податківців у підкатегорії 108.01.02 розділу «Запитання – відповіді з Базы знань» ЗІР (zir.sfs.gov.ua) на запитання «Чи виникає дохід у ЮО – платника ЄП третьої групи від продажу іноземної валюти, отриманої від здійснення операцій з експорту товарів, робіт, послуг?». Цитуємо:

«Якщо іноземна валюта, яка надійшла на валютний рахунок платника єдиного податку від здійснення операції з експорту товарів (робіт, послуг), **продається до дати звітного балансу (протягом одного кварталу)**, то у складі доходу враховується **тільки позитивна різниця** між доходом, отриманим від продажу цієї валюти, та доходом, отриманим від здійснення перерахунку такої іноземної валюти в гривні на дату її надходження на валютний рахунок.

Якщо іноземна валюта, яка надійшла на валютний рахунок платника єдиного податку від здійснення операції з експорту товарів (робіт, послуг), **до кінця кварталу (до дати звітного балансу) обліковується на рахунку**, то на дату закінчення звітного кварталу платник має здійснити перерахунок такої іноземної валюти відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку з відповідним врахуванням у складі доходу **тільки позитивної різниці від здійснення такого перерахунку**.

У разі продажу іноземної валюти **після дати звітного балансу** у складі доходу враховується **тільки позитивна різниця** між доходом, отриманим від продажу цієї валюти, та доходом, отриманим від здійснення перерахунку такої іноземної валюти в гривні на дату закінчення попереднього звітного кварталу».

Як бачимо, фіскальні органи висловлюються за оподаткування не лише позитивних курсових різниць від перерахунку інвалюти на дату балансу, а й

прибутків від продажу такої інвалюти.

Завдання 1

15 травня підприємство отримало від нерезиденту перед плату за товар у розмірі 50 тис. дол. США. На день зарахування валюти на валютний рахунок підприємства курс НБУ складав 27,98 грн./дол. 21 травня уся валюта була продана. Курс НБУ на день продажу – 8,013 грн./дол., а курс продажу – 28,013 грн./дол. Із суми гривень від продажу валюти банк удержав комісійні у розмірі 500 грн.

Відобразити операції у бухгалтерському обліку.

№ п\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Зачислено валюту на валютний рахунок			
2.	Перераховано валюту для подальшого продажу			
3.	Відображено курсову різницю від перерахунку валюти			
4.	Зараховано на поточний рахунок гривні від продажу			
5.	Відображено дохід від продажу валюти			
6.	Відображено у складі витрат комісію банку			

За отриманими результатами зробити висновки щодо фінансового результату продажу валюти, звернути увагу на облік курсових різниць.

Завдання 2

25 травня підприємство отримало від нерезидента передплату у розмірі 20 тис. дол. На день зарахування на валютний рахунок підприємства курс НБУ склав 28,017 грн./дол. 30 травня валюту було продано. Курс НБУ на день продажу – 28,012 грн./дол., курс продажу – 28,01 грн./дол. Комісійну винагороду банку перераховано у розмірі 300 грн. Відобразити операції у бухгалтерському обліку.

№ п\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Зачислено валюту на валютний рахунок			
2.	Перераховано валюту для подальшого продажу			
3.	Відображено курсову різницю від перерахунку валюти			

4.	Зараховано на поточний рахунок гривні від продажу			
5.	Відображено витрати від продажу валюти			
6.	Відображено у складі витрат комісію банку			

За отриманими результатами зробити висновки щодо фінансового результату продажу валюти, звернути увагу на облік курсових різниць.

Завдання 3

Для погашення заборгованості перед нерезидентом за раніше отриманий товар підприємство купує валюту у сумі 10 тис. дол. Курс купівлі – 28,02 грн./дол., курс НБУ на день зарахування на валютний рахунок – 27,987 грн./дол. Комісійні банку складають 120 грн. Відобразити операції у бухгалтерському обліку.

№ п\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Перераховано гривні на купівлю валюти			
2.	Зараховано валюту на валютний рахунок			
3.	Відображено у складі витрат комісію банку			
4.	Відображено витрати від купівлі валюти			

За отриманими результатами зробити висновки щодо фінансового результату продажу валюти.

Завдання 4

Для погашення заборгованості перед нерезидентом за раніше отриманий товар підприємство купує валюту у сумі 20 тис. дол. Курс купівлі – 28,015 грн./дол., курс НБУ на день зарахування на валютний рахунок – 28,02 грн./дол. Комісійні банку складають 180 грн. Відобразити операції у бухгалтерському обліку.

№ п\п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1.	Перераховано гривні на купівлю валюти			
2.	Зараховано валюту на валютний рахунок			

3.	Відображено у складі витрат комісію банку			
4.	Відображено дохід від купівлі валюти			

За отриманими результатами зробити висновки щодо фінансового результату продажу валюти.

Контрольні запитання:

1. *Що таке валютний курс?*
2. *Як відображаються операції в іноземній валюті при первинному визнанні?*
3. *Що таке монетарні й немонетарні статті?*
4. *Що таке курсові різниці, в яких випадках вони відображаються?*
5. *Які правила діють щодо відображення авансів?*
6. *Які періоди можна виділити щодо перерахунку заборгованості в іноземній валюті?*
7. *Які документи підтверджують обґрунтованість придбання валюти?*
8. *Які особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з придбання валюти?*
9. *Які особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з продажу валюти?*
10. *Які особливості відображення в податковому обліку операцій з продажу валюти?*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Облік та оподаткування імпорتنих операцій

Мета заняття – ознайомитися із загальними принципами імпорتنих операцій, оволодіти методикою обліку імпорتنих операцій за сучасними вимогами нормативно-законодавчої бази бухгалтерського обліку та ЗЕД, порядком оформлення вантажів та супровідних документів.

1. Поняття імпорتنих операцій та їх документальне оформлення
2. Оподаткування імпорتنих операцій
3. Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій
4. Методика формування вантажно митної декларації

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Наказ "Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення", затв. Мінфін. України від 24.05.2012 № 599. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/kontrol-mitnoi->

vartosti/62484.html.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

5. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

6. Порядок декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, затв. Кабміном України від 28 серпня 2003 р. № 1375. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2617408>.

7. Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи», затв. Мінфіном України від 15.07.2015 № 552. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0241-16>.

Домашнє завдання до практичної.

Ознайомитись з теоретичними аспектами тематики у Конспекті лекцій та знайти помилку у тексті лекції. **Увага! тому хто першим знайде помилку та повідомить про це у групі Viber викладачу отримає додаткові 4 бали!** Переглянути Методику формування Митної декларації та взяття на облік суб'єктів ЗЕД та підготувати письмові повідомлення згідно тематики (див. Методичні рекомендації до самостійної роботи).

За сприятливих умов планується залучення до практичного заняття експерта представника Волинської торгово-промислової палати, щодо висвітлення питання процедури оприбуткування імпорту у випадку виявлення дефектів.

Імпорт – це придбання українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням їх на територію України, включаючи придбання товарів, призначених для споживання установами і організаціями України, розташованими за її межами

Імпортна операція – комерційна діяльність, пов'язана із закупівлею і ввезенням до України іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх подальшої реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності.

Короткострокове обмеження імпорту – обмеження імпорту на термін не більше 180 днів.

Митний бар'єр – обмеження імпорту, метою якого є перешкода ввезенню імпортих товарів за допомогою завищення ввізного митного збору.

Демпінг – ввезення на митну територію України товарів за ціною, нижче цін на подібний товар в країні-експортері, що спричиняє за собою негативний вплив на вітчизняних виробників. Для усунення демпінгу держава може проводити антидемпінгову політику шляхом встановлення антидемпінгового мита.

Антидемпінгове мито – додаткове мито на імпортих товари, які ввозяться в країну за цінами нижче цін світового ринку або внутрішніх цін.

Фактурна вартість товару – це вартість, яка відображається у вантажній митній декларації в іноземній та національній валюті за курсом НБУ на дату її подання до митного органу.

Митна вартість імпортного товару – фактурна вартість товару, визначена в національній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті за курсом НБУ на дату імпорту.

Облікова вартість імпортного товару – це вартість, яка складається з фактурної вартості, витрат в іноземній валюті на доставку товару, сплачених мита, митного і акцизного збору.

Митний збір нараховується за митне оформлення імпортного товару вартістю від 100 дол. США і вище, а також в оплату інших зборів.

Митний брокер (декларант) – юридична або фізична особа, яка відповідно до законодавчих актів України здійснює декларування товару на основі договору з власником вантажу і уповноваженим Державним митним комітетом України на таку діяльність.

Контрактна вартість – це продажна вартість експортних товарів у валюті контракту відповідно до базисних умов поставки.

Фактурна вартість – це вартість, яка фактично оплачена або підлягає оплаті або має бути компенсована зустрічним надходженням товарів і яка вказується в рахунку-фактурі, відповідно до умов зовнішньоекономічного договору (контракту) купівлі-продажу.

Завдання 1

Користуючись Методикою (див. Методичні рекомендації до самостійної роботи) заповнення митної декларації та зразками https://www.golovbukh.ua/files/2021/07/7571_2.pdf заповнити Митну декларацію. Для цього завантажити її з інтернету і заповнену скинути у чат групи в дистанційному курсі MOODL.

Відомо, що відбувається замитнення м'яса птиці ТОВ «Птахокомплекс «Губин»» у кількості 23000 т. до Польщі ПФ «Кольрабі» за ціною 64 грн. у т. ч ПДВ. Товаротранспортна накладна в № 125/14 від 12 липня 2021 р.

Зверни увагу! Оформлення декларацій в автоматичному режимі 2021 з 19.05.2020 ДМС розпочала оформлення митних декларацій в автоматичному режимі. Це стосується лише 3-х митних режимів: експорт, переробка на митній території та реекспорт). Це відбувається таким чином: декларація тестується системою і якщо за її критеріями вона підпадає під низькоризикову, то направляється на окреме оформлення; якщо під час оформлення система виявить певні ризики і декларація не пройде автоматичну систему адміністрування та управління ризиками (АСАУР), то тоді митне оформлення відбувається у звичайному режимі. Порядок заповнення митної декларації На основі Порядку № 651 наведемо нижче інформацію по заповненню деяких ключових граф митної декларації. Порядок заповнення граф митної декларації скачати таблицю ЗАПОВНЕННЯ МИТНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ.

Завдання 2

Підприємство резидент України (платник податку на прибуток та ПДВ) заключило контракт із нерезидентом України щодо придбання товарів на суму 20 тис. дол. США. При цьому 28 грудня перераховано передплату на суму 20 тис. дол., 17 січня товари зараховані на баланс підприємства-покупця. У подальшому товари реалізовано на митній території України 16 лютого за 216000 грн, оплату отримано 2 березня. Відображення операцій у

бухгалтерському обліку наведено у таблиці, валютні курси НБУ наведені умовно. Доповніть таблицю даними, що відсутні.

№ п\п	Зміст господарської операції	Курс НБУ	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
			Дт	Кт	
1.	Покупка товарів				
1.1	Перераховано передплату за товари	27,97			
На дату балансу (31.12) ані у бухгалтерському, ані у податковому обліку перерахунок заборгованості для виявлення курсових різниць не здійснюється, тому як у результаті передплати виникла немонетарна заборгованість					
1.2	Сплачено на митниці ввізне мито (умовно)	27,95			
1.3	Сплачено на митниці ПДВ	27,95			
1.4	Відображено оприбуткування товарів, що отримані у рахунок попередньої оплати (20000 x 7,97)	27,95			
Товари оприбутковуються на баланс по вартості, визначеній за курсом НБУ на дату здійснення передплати (курс НБУ на дату оприбуткування сенсу не має).					
1.5	Включено суму ввізного мита у склад вартості (умовно)	27,95			
1.6	Відображено підтверджену ВМД суму податкового кредиту по НДС, сплаченого на митниці	27,95			
1.7	Проведено взаємозалік заборгованостей	27,95			
На дату погашення дебіторської заборгованості розрахунок курсових різниць не здійснюється					
2.	Продаж товарів				
2.1	Призначений дохід від продажу імпортованих товарів	-			
2.2	Нараховано податкові зобов'язання по ПДВ	-			
2.3	Списано вартість товарів	-			
2.4	Отримано оплату за товари	-			

За отриманими результатами зробити висновки щодо особливостей бухгалтерського обліку імпорту товарів.

Контрольні запитання:

1. Що мається на увазі під імпортними операціями?
2. Які митні процедури при здійсненні імпортних операцій?
3. Які податки і збори сплачуються на митниці при імпортуванні товарів?
4. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість імпортних товарів, одержаних за попередньою оплатою?
5. Як оформляється приймання імпортних товарів в разі виявлення дефектів або недостач?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Облік та оподаткування експортних операцій

Мета заняття – ознайомитись та засвоїти методику формування митної вартості, набути та розвинути навички обліку операцій з експорту українських товарів згідно до сучасних вимог законодавства про бухгалтерський облік та ЗЕД.

1. Поняття, умови, документальне оформлення експортних операцій.
2. Бухгалтерський облік експортних операцій.
3. Особливості оподаткування експортних операцій.
4. Міжнародні стандарти якості продукції та послуг, що пропонуються на експорт.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затв. нак. Міністерства України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
5. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Порядок декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, затв. Кабміном України від 28 серпня 2003 р. № 1375. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2617408>.
7. Порядок заповнення податкової накладної, затв. нак. Міністерства України від 31.12.2015 р. № 1307. № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>

Домашнє завдання до практичної.

Переглянути Методику формування митної вартості у Методичних рекомендаціях до самостійної роботи. Ознайомитись зі зразками бухгалтерських первинних документів в дистанційному курсі MOODLE «Облік і оподаткування міжнародних операцій».

Експорт – продаж продукції (робіт, послуг) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивозом або без вивозу цих товарів за митну територію України, включаючи реекспорт.

Експортовані (вивезені) товари – це товари, які вивезені платником податку за межі митної території України та їх вивезення (експорт) засвідчений відповідним чином оформленою митною декларацією.

Митний режим експорту – це обов’язковість сплати податків і зборів, встановлених на експортні товари та контроль фактичного вивезення товарів за межі митної території України.

Митна вартість експортного товару – це фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату подання вантажної митної декларації з урахуванням транспортних витрат до митної території України.

ПДВ при експорті – відповідно до Податкового Кодексу України, більшість товарів при їх експорті з України обкладається нульовою ставкою податку на додану вартість.

Акцизний податок при експорті – відповідно до Податкового Кодексу України, при експортуванні підакцизних товарів (продукції) зі сплатою за них в іноземній валюті акцизний збір не стягується.

Завдання 1

Митна вартість експортного товару – це фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату подання вантажної митної декларації з урахуванням транспортних витрат до митної території України.

Сертифікат походження – це своєрідна декларація країни, в якій був виготовлений товар. Він необхідний для підтвердження виготовлення товару.

Квота експортна (імпортна) - граничний обсяг товарів певної категорії, визначений в натуральних і вартісних одиницях, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого терміну.

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій - комплекс дій органу виконавчої влади з надання дозволу на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) товарів.

Корисна інформація

Дізнатися про експортні митні ставки, режими вільного експорту, експортний контроль можна, наприклад, за допомогою довідника на порталі QD Professional. Інформація доступна по кодам УКТ ЗЕД; у необхідних випадках отримати дозвіл (ліцензію) у Мінекономрозвитку на проведення зовнішньоекономічної операції.

Особливості визнання доходу в експортних операціях

Дата визнання доходу від експорту У цілому існує два можливих підходи щодо визнання суб'єктами господарювання доходу від експорту:

на дату оформлення ВМД. Цей підхід люблять податківці, але він не має нічого спільного з вимогами П(С)БО 15 “Дохід”. Так простіше, але не завжди правильно;

на дату дотримання усіх умов визнання доходу за п. 8 П(С)БО 15 “Дохід”. Це правильний підхід з точки зору стандартів бухобліку, однак, він складніший і вимагає аналізу умов ЗЕД-контракту та первинних документів по ланцюжку руху товару від експортера до покупця.

УМОВИ ВИЗНАННЯ ДОХОДУ		
№ п / п	Умова визнання доходу з п. 8 П(С)БО 15*	Коли настає виконання
1	покупцеві передаються	Визначається відповідно до базисної умови постачання

	усі ризики та вигоди, які пов'язані з правом власності на продукцію (товари)	Інкотермс у ЗЕД-контракті, або іншими положенням ЗЕД-контракту. Однак, правила Інкотермс не регулюють момент переходу права власності. Ними встановлюється лише момент переходу ризиків по цим там іншим умовам поставки Інкотермс та розподіл обов'язків зі страхування та доставки товару.
2	підприємство уже не здійснює управління та контроль над активом	Момент визначається договором. Це перехід права власності. Як правило, це момент фізичної передачі товару покупцеві чи його представнику (перевізнику). Така думка висловлюється у листі Мінфіну від 03.02.2007 р. № 31-34000-20-10/4345. Також цей момент відповідає нормі п. 334 ЦКУ: право власності на товар виникає з моменту передання майна, вручення його набувачеві або перевізнику. Первинні документи: коносамент, акт приймання-передачі, міжнародна автомобільна накладна (CMR) або будь-який інший аналогічний документ. Часто дата оформлення даних документів збігається з датою ВМД.
3	сума доходу та виручки достовірно визначена	виконується в момент підписання договору
4	існує впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємством	
* дохід визнається на дату виконання останньої з невиконаних умов		

Джерело : <https://www.golovbukh.ua/article/8185-eksportn-operats-2020>

Вищенаведені умови вказують на можливі складнощі у вирішенні дати визнання доходу при експорті. Єдине рішення ту відсутнє. Наприклад, якщо товар було передано, а оплата відбувається з розстроченням платежу і в договорі прописаний перехід права власності після останнього платежу, то тоді до дати переходу права власності чи фізичної передачі товару перевізнику взагалі прив'язуватися неправильно. У такому разі датою визнання доходу треба вважати дату передачі ризиків і вигод – дату за правилами Інкотермс, які визначені у договорі на поставку. При цьому дата передача ризиків і вигод може бути й після дати фізичної передачі товарів перевізнику. Наприклад, так відбувається в умовах групи D: DAP, DPU (в Інкотермс 2010 це DAP), DDP. Отже, умови Інкотермс слід розглянути детальніше.

Коли передаються ризики та вигоди, пов'язані товаром.

Дотримання вищенаведених чотирьох вимог п. 8 П(С)БО 15 не завжди співпадає у часі з оформленням ВМД. Наприклад, умова DAP (в Інкотермс 2020 – це DPU) в експортному контракті передбачає передачу ризиків щодо доставки товару у визначене місце, яке уже знаходиться за межами митної території України. Умова DDP взагалі передбачає доставку й передачу ризиків аж на складі покупця. За таких умов дата визнання доходу за п. 8 П(С)БО 15 “Дохід” настає уже після дати оформлення ВМД. Як визначається момент передачі ризиків ілюструє таблиця.

Момент	Момент передачі ризиків в Інкотермс 2020										
	EXW	FCA	FAS	FOB	CFR	CIF	CIP	CPT	DAP	DPU	DAP*) DDP
відвантаження товару з місця знаходження продавця	+										
передача на транспорт		+					+	+			
доставка в порт			+								
навантаження на судно				+	+	+					
доставка до місця призначення									+		
розвантаження на місці призначення										+	
доставка безпосередньо до покупця											+

* назва за Інкотермс 2010

Джерело : <https://www.golovbukh.ua/article/8185-eksportn-operats-2020>

Дата визнання доходу при експорті – це найпізніша дата: дата фізичної передачі товару перевізнику або дата передачі ризиків. І ці дати не завжди збігаються з датою оформлення ВМД.

Приклад. ЗЕД-контракт містить умову, що постачання здійснюється на основі DDP (місцем доставки є безпосередньо склад покупця). Є наступні дати:
 25.02.2021р. – дата передачі перевізнику (дата втрати контролю);
 28.02.2021 р. – дата оформлення ВМД;
 03.03.2021 р. – дата передачі товару покупцю. Підтверджує дата CMR.

Дохід треба визнати 03.03.2021 р., так як саме в цей день відбулася передача усіх ризиків, пов'язаних з товаром за умовою DDP. І ця дата відрізняється від дати ВМД.

Враховуючи всі ці складнощі з визначенням дати визнання доходу, ідеальним буде, аби у договорі ЗЕД усі моменти співпали на одну дату: момент переходу права власності на товар, моменту передачі ризиків та/або контролю над товаром за базисною умовою Інкотермс.

Особливості експорту товарів за умовою EXW Умова Інкотермс EXW означає вивезення покупцем товару зі складу продавця.

Її проблемою є те, що усі ризики передаються уже на місці знаходження продавця (експортера), а це значить, що саме покупець, а не продавець-

експортер має оформляти всю процедуру проходження митниці. Однак, така умова може викликати певні проблеми з застосуванням нульової ставки ПДВ.

Увага: ВМД обов'язково має бути оформлена від імені продавця (експортера). Інакше не буде нульової ставки ПДВ з одного боку, умова EXW за ст. 1 Закону про ЗЕД відповідає поняттю експорту, адже ним вважається продаж товару нерезиденту навіть без його вивезення самим експортером.

З іншого боку, для отримання продавцем права на нульову ставку ПДВ потрібно у ВМД у графі 2 “Відправник/Експортер” мати саме продавця. Виходить, що митний брокер має все ж таки оформляти ВМД від імені експортера, що робить умову EXW у чистому вигляді практично неможливою, адже продавець по факту уже займається митною процедурою, чого робити не повинен. Більше того, якщо у ВМД як відправника вказати не його, то тоді йому ще й доведеться нараховувати ПДВ не тільки за ставкою 20 %, але й за правилом “першої події”(пп. 187.11 ПКУ).

Додамо, що така ситуація типова не тільки для України, тому в Інкотермс 2020 рекомендовано замість EXW застосовувати умову FCA, аби не створювати продавцю-експортеру проблем.

Приклади розв'язування задач

№	Дата	Господарська операція	Кореспонденція		Сума
			Дт	Кт	
Перша подія – відвантаження товару					
1	23.09.2020	Відвантажено товар на експорт 28,2059 грн/\$.	362	702	9500\$ 267956,05
2	23.09.2020	Списана собівартість реалізованого товару	902	281	158000
3	23.09.2020	Отримано від митного брокера послуги з декларування товару	93	631	1200
4	23.09.2020	Оплачено послуги митного брокера	631	311	1200
5	30.09.2020	Відображено курсову різницю за монетарною дебіторською заборгованістю на дату балансу. $(28,2989 - 28,2059) \times 9500 = 0,093 \times 9500 = 883,50$.	362	714	883,50
6	27.11.2020	Зараховано валютну виручку на валютний рахунок експортера. Курс 28,4428.	312	362	9500\$ 270206,6
7	27.11.2020	Відображено курсову різницю при погашенні дебіторської заборгованості. $(28,4428 - 28,2989) \times 9500 = 0,1439 \times 9500 = 1367,05$.	362	714	1367,05

Перша подія – отримання авансу					
1	30.11.2020	Отримано аванс від покупця. 28,4681 грн/\$.	312	681	9500\$ 270446,95
2	18.01.2021	Відвантажено товар на експорт. Курсові різниці відсутні, так як стаття заборгованості немонетарна	362	702	9500\$ 270446,95
3	18.01.2021	Списана собівартість реалізованого товару	902	281	158000
4	18.01.2021	Отримано від митного брокера послуги з декларування товару	93	631	1200
5	18.01.2021	Оплачено послуги митного брокера	631	311	1200
6	18.01.2021	Взаємозалік заборгованостей. Курсові різниці відсутні, так як стаття заборгованості немонетарна	681	362	9500\$ 270446,95

Завдання 1

Прочитати статтю щодо результатів митного аудиту та коригування митної вартості товару, що пропонувався на експорт та прийняти участь у дискусії.

Формування митної вартості не допускає помилок

Підрозділом митного аудиту під час перевірки одного із підприємств області, що проводилась за результатами аналізу договорів із контрагентами, встановлено порушення повноти декларування складових митної вартості. Перевіркою були виявлені відмінності між інформацією в довідках про транспортні витрати та актах виконаних робіт. Порушення у відображенні витрат на транспортування товарів на умовах поставки FCA призвело до заниження податкових зобов'язань з податку на додану вартість із ввезених в Україну товарів на суму 277 тис. грн. та додаткового імпортного збору на суму 35 тис. грн. Звертаємо увагу суб'єктів господарювання, що заявлена декларантом митна вартість товарів і подані ним відомості про її визначення повинні базуватися на об'єктивних, документально підтверджених даних, що піддаються обчисленню. А підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення таких операцій. Оскільки доставка товару це окрема господарська операція, то всі витрати, які понесені при її виконанні, є витратами на транспортування. При ввезенні на митну територію України товару автотранспортом, який для здійснення доставки товару, виїхав до пункту завантаження (відповідно до умов поставки) порожнім, тобто при цьому не виконував перевезення експортних вантажів, то витрати на подачу транспортного засобу до місця завантаження відносяться до господарської операції з доставки товару і повинні враховуватись при визначенні його митної

вартості. Крім того, при визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються подальші витрати (складові митної вартості), якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті. Зокрема, це витрати на транспортування оцінюваних товарів до аеропорту, порту або іншого місця ввезення на митну територію України; витрати на навантаження, вивантаження та обробку оцінюваних товарів, пов'язані з їх транспортуванням, витрати на страхування цих товарів. ДФСУ, керуючись главою 4 ПКУ, своїм рішенням про результати розгляду скарги, поданої підприємством для оскарження акту перевірки, залишило податковий повідомлення рішення по визначених податковим зобов'язанням зі сплати митних платежів за результатами перевірки на загальну суму 387 тис грн без змін, а скаргу платника податку – без задоволення. Даний приклад наведено для попередження суб'єктів господарювання від неправомірного заниження митних платежів при митному оформленні товарів та дотримання вимог податкового та митного законодавства. Звертаємо увагу платників податків, що порушення вимог законодавства веде до негативних наслідків у господарській діяльності.

Джерело: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-ezhednevnyj-buxgalterskij-obzor-39-formirovanie-tamozhennoj-stoimosti-ne-dopuskajte-oshibok>

Завдання 2

Відобразити облік експорту для двох подій (перша подія – відвантаження), (перша подія оплата)

Підприємство – резидент України (платник податку на прибуток та ПДВ) 15 березня придбало товари на митній території України за ціною 180 тис. грн., у т. ч. ПДВ 30 тис. грн. з метою виконання договору поставки із нерезидентом за ціною 30 тис. дол. При цьому 28 березня товари було відвантажено нерезиденту у повному обсязі, а 11 травня отримано оплату за них. Відображення операцій у бухгалтерському обліку наведено у таблиці, валютні курси НБУ умовні. Доповніть таблицю даними, що відсутні. Врахувати, що були нараховані та оплачені послуги митного брокера у сумі 1600 грн.

№ п\п	Зміст господарської операції	Курс НБУ	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
			Дт	Кт	
1.	Покупка товарів				
1.1	Закуплено товари на митній території України	-			
1.2	Відображено податковий кредит за ПДВ	-			
2	Продаж товарів на експорт				
2.1	Відвантажено товари на експорт	27,97			

Дебіторська заборгованість нерезидента перед підприємством – монетарна стаття балансу. Як у бухгалтерському, так і у податковому обліку сума доходу визначається у результаті перерахунку вартості товарів по валютному курсу НБУ на дату реалізації товарів					
2.2	Списано собівартість товарів, відвантажених на експорт	-			
2.3	Визначено курсову різницю на дату балансу 31.березня	28,00			
Оскільки у обліку рахується заборгованість нерезидента перед підприємством, що має статус монетарної статті балансу, то на дату балансу здійснюється перерахунок заборгованості з метою визначення курсової різниці					
2.4	Відображено отримання оплати за товари від нерезидента	27,99			
2.5	Відображено курсову різницю на дату погашення дебіторської заборгованості	27,99			

Завдання 3.

Підприємство відвантажило продукцію вартістю 2000 дол. на експорт, курс НБУ на момент відвантаження складав 27,1 грн. за долар. На митниці було оплачено мито 5%. Продукція була сплачена покупцем частково в поточному кварталі в розмірі 1500 дол., частково в наступному кварталі в розмірі 500 дол. Курс НБУ на момент оплати 1500 дол. – 27,2 грн., курс НБУ на кінець кварталу – 13,15 грн., курс НБУ на дату оплати 500 дол. 27,13 грн. Відобразимо ці операції в бухгалтерському й податковому обліку. Врахувати, що були нараховані та оплачені послуги митного брокера у сумі 2300 грн.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція		Сума, грн.	Доходи	Витрати
		Дебет	Кредит			
1	2	3	4	5	6	7
1	Відвантаження продукції					
2	Нараховано мито					
3	Сплачено мито					
4	Часткова оплата продукції					
5	Відображена курсова різниця на дату часткової оплати					
6	Відображена курсова різниця на дату балансу					
7	Остаточна оплата продукції					
8	Відображена курсова різниця на дату остаточної оплати					

Контрольні запитання:

1. Які операції відносяться до експортних?
2. Які податки й збори сплачуються при експорті?
3. Які документи подаються митниці для здійснення експортної поставки?
4. Які відмінності бухгалтерського і податкового обліку експортних операцій?
5. У чому полягають особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з експорту робіт, послуг?
6. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість товарів, відвантажених на експорт з наступною оплатою?
7. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів на експорт на умовах попередньої оплати?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Облік і оподаткування з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.

Мета заняття – ознайомитись послідовністю дій та методикою обліку товарів тимчасово ввезених на територію України. Набути та розвинути навички обліку таких операцій згідно до сучасних вимог законодавства про бухгалтерський облік та ЗЕД.

1. Порядок митного оформлення операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.
2. Обліку операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.
3. Оподаткування операцій з тимчасового ввезення (вивезення) товарів.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення товарів» від 24.03.2004 № 1661-IV (1661-15) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text
3. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
4. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. нак. Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затв. нак. Мінфіну України від 29.11.99 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Доходи", затв. нак. Мінфіну України від 20.10.99 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16

"Витрати", затв. нак. Мінфіну України від 1.12.99 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

8. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Домашнє завдання до практичної.

Розв'язати задачі.

Завдання 1

Підприємство експортувало товари на 5 000 дол. США. Відповідно до договору всі умови щодо визнання доходу виникають на дату оформлення ВМД. Курс Нацбанку України на цю дату становив 26,30 грн за 1 дол. Собівартість проданих товарів становить 80 000 грн.

За здійснення митних формальностей митниці сплачено 300 грн. Експортна виручка надійшла на розподільчий рахунок. Курс Нацбанку України на цю дату – 27,31 грн за 1 дол.

Завдання 2.

Підприємство отримало попередню оплату за договором продажу товару на суму 5 000 дол. Курс Нацбанку України на цю дату – 27,30 грн за 1 дол.

Підприємство експортувало товари, за які надійшла попередня оплата. Відповідно до договору всі умови щодо визнання доходу виникають на дату оформлення ВМД. Курс Нацбанку України на цю дату становив 27,33 грн за 1 дол. Собівартість проданих товарів становить 80 000 грн.

За здійснення митних формальностей митниці сплачено 300 грн.

***Тимчасове ввезення** – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.*

*Товари, поміщені у митний режим тимчасового ввезення, зберігають статус **іноземних товарів**.*

Строк тимчасового ввезення товарів встановлюється контролюючим органом у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати трьох років з дати поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення, про що зазначено у ч. 1 ст. 108 МК.

Завдання 1

За зразком розв'язаного кейсу виконати завдання кейсу щодо тимчасового ввезення двигуна до літака з метою ремонту на ДП «Луцький ремонтний завод мотор» від представника Іраку на умовах тимчасового імпорту терміном на 240 днів. Вартість двигуна 54 000 \$. Контракт в доларах (Курс 30, 324 грн). Вартість ремонту склала 64000 у т. ч. ПДВ. По закінченню терміну був продовжений тимчасовий імпорт ще на 30 днів (за курсом 29,34 грн). Яким чином зміна

курсів в ВМД вплине на собівартість обладнання, коли виникають курсові різниці? Які наслідки будуть при поверненні товару, як відобразити вартість ремонту двигуна?

СП ТОВ «АЛФАІНТЕРПЛАСТ» – платник ПДВ отримав від нерезидента товар (вартістю 5000 €) для проведення випробувань і маркетингових досліджень в Україні на умовах тимчасового імпорту терміном на 60 днів (за курсом 1€ – 27,564503 грн). При отриманні товар був додатково укомплектований на суму 10000 грн. По закінченню терміну був продовжений тимчасовий імпорт ще на 60 днів (за курсом 1€ – 29,033648 грн). Яким чином зміна курсів в ВМД вплине на собівартість обладнання, коли виникають курсові різниці? Які наслідки будуть при поверненні товару, як відобразити списання укомплектування?

Додаткова інформація та коментар до кейсу.

Митне оформлення

Згідно із ч. 1 ст. 103 Митного кодексу України (далі – МКУ), тимчасове ввезення - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання.

Відмітимо, що згідно з ч. 1 ст. 108 МКУ строк тимчасового ввезення товарів встановлюється ДФС у кожному конкретному випадку, але не повинен перевищувати 3 років з дати поміщення товарів у митний режим тимчасового ввезення.

Тут важливо те, що для застосування цього митного режиму декларант зобов'язується не тільки вивезти протягом встановленого ДФС строку ввезені цінності, а і не змінювати їх будь-яким чином. Тобто, зміна ввезеного товару означатиме обов'язок переведення цього обладнання в інший митний режим (в цьому випадку – імпорту). Тоді при вивезенні такого товару замість режиму реекспорту буде застосовано режим експорту. При цьому як тільки митний режим змінюється на імпорт, виникають і митні платежі й податки.

В запитанні зазначено, що після ввезення товар був доукомплектований. Однак, невідомо, чи після такої доукомплектації змінилися первинні характеристики товару. Якщо ні – тоді все гаразд, й митні режими тимчасового ввезення та реекспорту залишаються. Якщо ж так, то тоді, як ми вище сказали, тимчасове ввезення змінюється на імпорт, а повернення вважається експортом.

Іноземні товари, поміщені у митний режим тимчасового ввезення, зберігають статус іноземних товарів (ч. 1 ст. 111 МКУ).

ПДВ

Тимчасове ввезення. Відповідно до п. 206.7 ПКУ до операцій із ввезення товарів на митну територію України у митному режимі тимчасового ввезення застосовується умовне повне звільнення від оподаткування або умовне часткове звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог та обмежень, встановлених главою 18 МКУ, а саме:

- умовне повне звільнення від оподаткування застосовується до товарів та в порядку, визначених ст. 105 МКУ;
- умовне часткове звільнення від оподаткування застосовується до товарів та в порядку, визначених ст. 106 МКУ.

Умовне повне звільнення. Даний ПДВ-режим стосується до товарів, транспортних засобів комерційного призначення, перерахованих в ст. 189 МКУ. Це можуть бути, зокрема:

- транспортні засоби комерційного призначення, що використовуються для переміщення товарів та/або пасажирів через митний кордон України. Їх можуть тимчасово ввозити без справляння митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання ЗЕД;
- товари, включені в додатки В.1-В.9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення (м Стамбул, 1990 рік), на умовах, визначених цими програмами;
- повітряні судна, які ввозяться українськими авіакомпаніями за договорами оперативного лізингу.

Під умовним повним звільненням мається на увазі, що зазначені товари ввозять без ПДВ.

Втім, якщо в разі порушення умов митного режиму тимчасового ввезення особа, відповідальна за дотримання режиму, зобов'язана сплатити ПДВ і пеню відповідно до норм ПКУ (ч. 2 ст. 105 МКУ).

Нагадаємо, що порядок нарахування пені у разі порушення умов, за яких надавалося звільнення (умовне звільнення) від оподаткування при ввезенні товарів на митну територію України, встановлено ст. 132 ПКУ.

Умовне часткове звільнення. Йдеться, зокрема, про приміщенні товарів в режим тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від митних платежів згідно з додатком Е до Конвенції про тимчасове ввезення (м. Стамбул, 1990 рік). Під цей режим підпадають товари (за винятком підакцизних), не включені в ст. 105, 189 МКУ, а також в додатку В.1-В.9, С, D до згаданої Конвенції, або товари, що не відповідають вимогам названих програм.

За кожний повний або неповний календарний місяць заявленого строку перебування товарів на території України резидент сплачує 3% суми митних платежів, яку довелося б сплатити при їх випуску у вільний обіг на території України і яка розрахована на дату поміщення товарів у режим тимчасового ввезення.

Що ж стосується ПДВ, то згідно з пп. 206.7.2 ПКУ сплачені суми ПДВ включаються до податкового кредиту у звітному періоді, в якому було сплачено податок.

Реекспорт. Відповідно до п. 206.5 ПКУ операції з вивезення товарів у

митному режимі реекспорту звільняються від оподаткування, крім операцій з вивезення відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 86 МКУ, що оподатковуються ПДВ за ставкою, визначеною пп. 195.1.1 ПКУ.

Дія п. 5 ч. 1 ст. 86 МКУ поширюється на операції з реекспорту товарів, які при ввезенні на митну територію України мали статус іноземних та були поміщені у митний режим імпорту і повертаються нерезиденту – стороні зовнішньоекономічного договору, згідно з яким ці товари поміщувалися у цей режим, у зв'язку з невиконанням (неналежним виконанням) умов цього договору або з інших обставин, що перешкоджають його виконанню, якщо ці товари:

а) вивозяться протягом шести місяців з дати поміщення їх у митний режим імпорту;

б) перебувають у тому самому стані, в якому вони були ввезені на митну територію України, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування, зберігання та використання (експлуатації), внаслідок якої були виявлені недоліки, що спричинили реекспорт товарів.

Тож операції з вивезення товарів у митному режимі реекспорту (за винятком операцій з вивезення відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 86 МКУ) підлягають звільненню від оподаткування ПДВ.

Якщо платник податку за такими товарами скористався своїм правом на податковий кредит і в подальшому здійснює їх вивезення у митному режимі реекспорту, то у податковому періоді, на який припадає таке вивезення, платник повинен здійснити нарахування ПДВ на підстав пп. «б» п. 198.5 ПКУ. При цьому база оподаткування за такою операцією визначається виходячи із ціни придбання таких товарів.

Придбання доукомплектації. Оскільки підприємство самостійно придбавало доукомплектацію для використання отриманого товару для виконання умов договору щодо надання маркетингових послуг, то підприємство має право на ПК з ПДВ при придбанні матеріалів для доукомплектації.

Облік

Оскільки підприємство отримує товар не з ціллю отримання доходу від його використанні у майбутньому, а з метою виконання умов договору із нерезидентом щодо надання послуг із проведення випробувань і маркетингових досліджень, більше того, право власності (в т.ч. контроль) на такий товар залишається за нерезидентом, то такий товар не може бути визнаний активом підприємства й оприбуткований на баланс.

Адже на рахунках класу 2 узагальнюється інформація про наявність і рух належних підприємству запасів. Матеріальні цінності, що прийняті підприємством на відповідальне зберігання, переробку (давальницька сировина), комісію, обліковуються на рахунках класу 0 "Позабалансові рахунки.

Позабалансові рахунки призначені для узагальнення інформації про наявність і рух, зокрема, цінностей, що не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його користуванні, розпорядженні або на зберіганні.

Вважаємо, що тут, а саме по Дт позабалансового рахунку 025 «Матеріальні цінності довірителя», також має відобразитися товар, отриманий підприємством для виконання умов договору щодо проведення випробувань і маркетингових досліджень, право власності на який залишається за нерезидентом.

Бухгалтерський облік указаних цінностей ведеться за простою системою, за якою записи про надходження, вибуття проводяться тільки на одному позабалансовому рахунку з вказуванням змісту і кількісно-вартісних показників операції.

Товарно-матеріальні цінності відображаються за договірною вартістю або за вартістю, що вказана у приймально-передавальних актах.

В бухгалтерському обліку усі товари обліковуються за вартістю в національній валюті (гривні). Вважаємо, що курс НБУ при визначенні вартості товару для проведення випробувань і маркетингових досліджень слід брати на дату надходження таких товарів на підприємство. За такою вартістю такі товари обліковуються на рахунку 025 без змін, тобто зміна курсів в ВМД при подовженні режиму тимчасового ввезення не впливає на «позабалансову» вартість товарів.

Після виконання умов договору із нерезидентом отримані товари підлягають поверненню нерезиденту у митному режимі реекспорту згідно з ч. 1 ст. 103 МКУ.

У бухобліку таке повернення відобразатиметься по Кт рахунку 025.

Що стосується доукомплектування такого товару, то такі витрати підприємства є ніщо іншим як частиною собівартості реалізованих послуг із проведення випробувань і маркетингових досліджень.

Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат (п. 11 П(С)БО 16 «Витрати»). До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються, зокрема, прямі матеріальні витрати (Дт 23 Кт 20).

Такі витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

Оскільки маркетингові послуги в цьому випадку будуть вважатися наданими на митній території України (за п. 186.4 ПКУ), то вони оподатковуватимуться ПДВ за ставкою 20%. Отже, матеріали, використані для доукомплектації товарів, вартість яких входить до собівартості наданих маркетингових послуг, не вимагатимуть окремого визнання ПЗ з ПДВ за п. 198.5 ПКУ, оскільки вони використовуються в оподаткованих ПДВ операціях в межах господарської діяльності надавача послуг.

Якщо перед вивезенням товару буде проведено розукомплектацію, то, відповідно, можуть виникнути певні цінності, які підприємство зможе використати у наступній господарській діяльності. Вважаємо, що такі цінності слід оприбуткувати на баланс за справедливою вартістю (Дт 20 Кт 719). Коригування ПДВ в цьому випадку робити не треба.

Контрольні запитання:

1. Що таке тимчасове ввезення товарів?
2. У чому полягає статус іноземних товарів?
3. З якою метою використовуються позабалансові рахунки для товарів, що є тимчасово ввезені?
4. Хто встановлює строк тимчасового ввезення?
5. Який загальний термін, протягом якого товар вважається тимчасового завезеним?
6. Опишіть порядок обкладання податковими платежами тимчасово ввезені товари.
7. Перерахуйте остовини припинення тимчасового ввезення товарів.
8. У якому режимі здійснюється вивезення товару, ввезеного раніше в митному режимі тимчасового ввезення?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Облік і оподаткування міжнародних перевезень.

Мета заняття – ознайомитись з процедурою ліцензування пасажирських та транспортних міжнародних перевезень, документальним забезпеченням обліку міжнародних перевезень, обліковими процедурами та особливостями оподаткування. Набути та розвинути навички обліку таких операцій згідно до сучасних вимог законодавства про бухгалтерський облік та ЗЕД.

1. Теоретичні засади здійснення та організації обліку й оподаткування міжнародних перевезень.
2. Облік міжнародних та транзитних перевезень та послуг, пов'язаних з транзитом.
3. Оподаткування міжнародних та транзитних перевезень та послуг, пов'язаних з транзитом
4. Порядок обліку і оподаткування міжнародних перевезень за участю експедитора

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Господарський кодекс України від 04.02.2005 № 2424- IV зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” від 02.07.2015 р. № 580-VII зі змінами. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
3. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення товарів» від 24.03.2004 № 1661-IV (1661-15) URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text

4. Закон України «Про транзит вантажів» від 12.11. 2003 р. № 1297-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.446. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>

5. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 16.04.2009 № 1276-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 52, ст.562. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>

6. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ). Женева, 19 травня 1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text

7. Лист ДПАУ «Щодо зразків міжнародної автодорожньої товарно-транспортної накладної по формі КДПГ(CMR), акта про відпуск та прийом спирту етилового, короткого тлумачного словника зовнішньоторговельних документів» від від 20.02.97 № 16-2217/10-1300. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/294516_294581

8. Лист Мінінфраструктури України «Щодо надання роз'яснень стосовно заповнення товарно-транспортної накладної під час здійснення перевезень вантажів автомобільними транспортними засобами» від 28.05.2014 № 5615/25/10-14 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5615733-14#Text>

9. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14.11.1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012#Text

10. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Домашнє завдання до практичної.

Законспектувати основні терміни з Короткого тлумачного словника зовнішньоекономічних документів у згідно джерела: Лист ДПАУ «Щодо зразків міжнародної автодорожньої товарно-транспортної накладної по формі КДПГ(CMR), акта про відпуск та прийом спирту етилового, короткого тлумачного словника зовнішньоторговельних документів» від від 20.02.97 № 16-2217/10-1300. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/294516_294581

У сфері автомобільних перевезень ліцензія необхідна на провадження таких видів діяльності

- перевезення пасажирів;
- перевезення небезпечних вантажів та небезпечних відходів;
- міжнародні перевезення пасажирів і вантажів.

*Слід зазначити, що при **перевезенні пасажирів ліцензуванню** підлягає перевезення будь-яким видом транспорту – автобусом, легковим автомобілем на замовлення і таксі. При цьому йдеться як про внутрішні, так і міжнародні пасажирські перевезення.*

*При **перевезенні вантажів** ліцензія необхідна лише на переміщення **небезпечних вантажів** та відходів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами.*

Слід пам'ятати, що коли по території України ліцензування підлягають лише небезпечні вантажі то **ліцензуються міжнародні перевезення всіх без винятку вантажів.**

Термін «**операція МДП**» означає перевезення вантажу від митниці місця відправлення до митниці місця призначення з дотриманням так званої процедури МДП, встановленої в Конвенції МДП. Вантажі, що перевозяться з дотриманням процедури МДП, звільнені від сплати або депозиту ввізних чи вивізних мит і зборів у проміжних митницях.

Транзит вантажів – перевезення транспортними засобами транзитних вантажів під митним контролем через територію України між двома пунктами або в межах одного пункту пропуску через державний кордон України.

При цьому, **транзитні послуги (роботи)** – безпосередньо пов'язана з транзитом вантажів підприємницька діяльність учасників транзиту, що здійснюється в межах договорів (контрактів) перевезення, транспортного експедирування, доручення, агентських угод тощо.

Транспортно-експедиторська послуга – робота, що безпосередньо пов'язана з організацією та забезпеченням перевезень експортного, імпортного, транзитного або іншого вантажу за договором транспортного експедирування.

Завдання 1.

Сформувати структурно-логічну схему документального забезпечення міжнародних перевезень із зазначенням призначення та контролюючого органу кожного документа (див конспект лекцій питання 7.1).

Завдання 2.

Розгляньте приклади оформлення в обліку операцій у експедитора та клієнта.

Облік у експедитора

Податок на прибуток

До складу доходу, що враховується при обчисленні об'єкта оподаткування, включається дохід від операційної діяльності в розмірі договірної (контрактної) вартості, але не менше ніж сума компенсації, отриманої в будь-якій формі, в тому числі при зменшенні зобов'язань. Зокрема, включається дохід, отриманий від виконаних робіт, наданих послуг, у тому числі винагороди комісіонера (повіреного, агента тощо) (пп. 135.4.1 п. 135.4 ст. 135 Податкового кодексу). Згідно з п. 137.1 ст. 137 цього Кодексу дохід від надання послуг та виконання робіт визнається за датою складання акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг.

Отже, на дату складання акта (звіту або іншого документа, що підтверджує надання послуг) експедитор у складі доходів відображає вартість наданих послуг. На цю саму дату у складі податкових витрат враховуються витрати, пов'язані з наданими послугами, — собівартість наданих послуг (п. 138.4 ст. 138 Податкового кодексу).

Якщо експедитор укладе окремі договори з надання деяких видів транспортно-експедиторських послуг з третіми особами, то отримані від клієнта кошти на їх оплату не включаються до складу податкових доходів

експедитора на підставі пп. 136.1.19 п. 136.1 ст. 136 та пп. 153.4.1 п. 153.4 ст. 153 Податкового кодексу.

ПДВ

Послуги експедитора є об'єктом оподаткування ПДВ, якщо їх місце постачання розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 Податкового кодексу (пп. «б» п. 185.1 ст. 185 Кодексу).

Згідно з пп. «ж» п. 186.3 ст. 186 цього Кодексу місцем постачання транспортно-експедиторських послуг вважається місце, в якому отримувач послуг зареєстрований як суб'єкт господарювання або у разі відсутності такого місця — місце постійного чи переважного його проживання. Отримувачем послуг у нашій ситуації є клієнт (замовник послуг). Отже, **якщо зазначені послуги надаються клієнту, який є резидентом України, то такі послуги є об'єктом оподаткування.** Водночас датою виникнення у експедитора податкових зобов'язань вважається дата, що припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: **дата отримання коштів або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку** (п. 187.1 ст. 187 Податкового кодексу).

Розглянемо специфіку оподаткування операцій, якщо експедитор укладає окремі договори з надання деяких видів транспортно-експедиторських послуг з третіми особами. Згідно з п. 189.4 ст. 189 Податкового кодексу базою оподаткування для товарів/послуг, що передаються/отримуються у межах договорів комісії (консигнації), поруки, довірчого управління, є **вартість постачання цих товарів, визначена у порядку, встановленому статтею 188 цього Кодексу.**

Дата збільшення податкових зобов'язань та податкового кредиту платників податку, що здійснюють постачання/отримання товарів/послуг у межах договорів комісії (консигнації), поруки, доручення, довірчого управління, інших цивільно-правових договорів та без права власності на такі товари/послуги, **визначається за правилами, встановленими статтями 187 і 198 Податкового кодексу.**

З наведених норм можна зробити такі висновки:

- експедитор нараховує податкові зобов'язання на дату отримання коштів від клієнта чи на дату оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг, залежно від того, яка з цих подій відбулася раніше;

- податковий кредит експедитор відображає на дату перерахування коштів третім особам чи на дату отримання послуг від третіх осіб, що підтверджено податковою накладною, залежно від того, яка з цих дат настала раніше.

Також зазначимо: якщо треті особи не є платниками ПДВ, то вартість наданих ними послуг не збільшує базу оподаткування ПДВ у експедитора при наданні транспортно-експедиторських послуг замовнику (питання 1 до Узагальнюючої консультації № 610).

Бухгалтерський облік

Дохід від наданих послуг експедитор відображає на субрахунку **703** «Дохід від реалізації робіт і послуг», а собівартість наданих послуг – на субрахунку **903** «Собівартість реалізованих робіт і послуг».

Якщо експедитор укладає окремі договори з надання деяких видів транспортно-експедиторських послуг з третіми особами, то отримані від перевізника послуги відображають записом: дебет субрахунку **685** «Розрахунки з іншими кредиторами» та кредит субрахунку **377** «Розрахунки з іншими дебіторами». Детальніше порядок бухгалтерських записів розглядатиметься далі.

Облік у клієнта

Запаси придбаваються для використання у власній діяльності

Згідно з п. 138.6 ст. 138 Податкового кодексу собівартість придбаних та реалізованих товарів формується відповідно до **ціни їх придбання з урахуванням** ввізного мита і **витрат на доставку** та доведення їх до стану, придатного для продажу.

Право на податковий кредит щодо ПДВ у вартості транспортно-експедиторських послуг клієнт має у загальновстановленому порядку, якщо дотримано вимоги, встановлені ст. 198 Податкового кодексу.

Щодо бухгалтерського обліку, то згідно з п. 9 ПБО 9 вартість транспортно-експедиторських послуг включається до складу собівартості придбаних запасів.

Клієнт продає запаси, а вартість транспортно-експедиторських послуг включається до ціни їх продажу

Згідно з пп. «е» пп. 138.10.3 п. 138.10 ст. 138 Податкового кодексу до **витрат на збут включаються** витрати на транспортування, перевалку і страхування товарів, **транспортно-експедиторські та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції** (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки. Вони визнаються витратами того звітного періоду, в якому були здійснені, згідно з правилами ведення бухгалтерського обліку (п. 138.5 ст. 138 цього Кодексу).

Право на податковий кредит щодо ПДВ у вартості транспортно-експедиторських послуг клієнт має у загальновстановленому порядку, якщо дотримано вимоги, встановлені ст. 198 Податкового кодексу.

У бухгалтерському обліку згідно з п. 19 ПБО 16 транспортно-експедиторські послуги включаються до витрат на збут товарів, робіт, послуг (витрат, пов'язаних з реалізацією продукції). Обліковуються такі витрати на рахунку **93** «Витрати на збут».

Клієнт продає запаси, а вартість транспортно-експедиторських послуг оплачується покупцем окремо

У цій ситуації покупець окремо оплачує послуги доставки клієнту, який для їх реалізації звертається до експедитора. Останній їх може виконати сам або винайняти перевізника.

На дату складання акта (або іншого документа, що підтверджує надання послуг) клієнт відображає вартість наданих послуг у складі доходів (п. 137.1 ст. 137 Податкового кодексу). На цю саму дату відображаються і податкові

витрати, пов'язані з наданими транспортно-експедиторськими послугами, — собівартість наданих послуг (п. 138.4 ст. 138 цього Кодексу).

Податкові зобов'язання у клієнта виникають на дату, що припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: **дата отримання коштів або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку** (п. 187.1 ст. 187 Податкового кодексу).

У бухгалтерському обліку вартість отриманих клієнтом послуг доставки запасів обліковується на рахунку **23** «Виробництво». Водночас на дату складання акта (або іншого документа, що підтверджує надання послуг) клієнт відображає вартість наданих послуг на субрахунку **703**.

Наведемо приклад податкового і бухгалтерського обліку операцій в рамках надання транспортно-експедиторських послуг для клієнта і експедитора (табл.).

Приклад

Підприємство «А», яке виступає клієнтом (замовником) у договорі транспортного експедирування, перерахувало експедитору (підприємство «В») 14 400 грн. Плата за послуги експедитора становить 2400 грн. (у тому числі ПДВ – 400 грн.). Витрати на оплату третьої сторони (підприємства «С»), яка надає послуги з перевезення, – 12 000 грн. (у тому числі ПДВ – 2000 грн.)

Клієнт, експедитор та перевізник є платниками ПДВ і податку на прибуток. Доставлені клієнту запаси (товари) використовуватимуться у власній господарській діяльності.

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дт	Кт	
В обліку клієнта (підприємство «А»)				
1	Перераховано кошти експедитору (12 000 грн. + 2400 грн.)	371	311	14 400
2	Відображено податковий кредит з ПДВ (2000 грн. + 400 грн.)	641	644	2400
3	Отримано послуги від експедитора (10 000 грн. + 2000 грн.)	28	685	12 000
4	Закрито розрахунки з ПДВ за отриманими послугами (2000 грн. + 400 грн.)	644	685	2400
5	Зараховано кредиторську заборгованість за отриманими послугами з дебіторською заборгованістю за здійсненою передоплатою	685	371	14 400
В обліку експедитора (підприємство «В»)				
6	Отримано кошти від клієнта	311	681	14 400
7	Нараховано податкове	643	641	2400

	зобов'язання з ПДВ (2000 грн. + 400 грн.)			
8	Отримано від підприємства «С» послуги з перевезення	685	377	10 000
9	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	377	2000
10	Надано послуги клієнту в частині: плати за власні послуги; витрат на оплату третіх осіб (перевізника — підприємства «С»)	361 681	703 685	2400 10 000
11	Закрито розрахунки з ПДВ за наданими послугами в частині: плати за власні послуги; витрат на оплату третіх осіб (перевізника — підприємства «С»)	703 681	643 643	400 2000
12	Зараховано кредиторську заборгованість за отриманою передоплатою з дебіторською заборгованістю за наданими послугами	681	361	2400
13	Перераховано кошти перевізнику (підприємству «С»)	377	311	12 000

Джерело: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/6738>

Завдання 3.

Відобразіть господарські операції в обліку клієнта та експедитора.

ПАТ «СКФ Україна», яке виступає клієнтом (замовником) у договорі транспортного експедирування, перерахувало експедитору ТОВ «Транс-сервіс» 31600 грн. Плата за послуги експедитора становить 6600 грн. у т. ч. ПДВ. Витрати на оплату третьої сторони (ТОВ «Мрія»), яка надає послуги з перевезення, – 32 000 грн. у т. ч. ПДВ.

Клієнт, експедитор та перевізник є платниками ПДВ і податку на прибуток. Доставлені клієнту запаси (товари) використовуватимуться у власній господарській діяльності.

Контрольні запитання:

1. Поясніть у яких випадках перевезення підпадають під ліцензування.
2. Що таке операція МДП?
3. Що таке транзит вантажів?
4. У чому особливості оподаткування транзиту?

5. *Перерахуйте перелік документів необхідних для міжнародних перевезень.*
6. *Що таке транспортно-експедиторська послуга?*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Облік операцій з давальницькою сировиною

Мета заняття – вивчити особливості операцій із давальницькою сировиною у ЗЕД, визначити основні засади бухгалтерського обліку та оподаткування ввезення давальницької сировини її облікування та реалізації продукції виготовленої із давальницької сировини.

1. Основні поняття операцій з давальницької сировини.
2. Документальне оформлення операцій із переробки давальницької сировини.
3. Особливості бухгалтерського обліку із переробки давальницької сировини.
4. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.

Домашнє завдання до практичної.

Підготуватись до експерес-опитування з питання «Особливості ввезення давальницької сировини на митну територію України». Презентувати схему оптимізації витрат виробництва на основі давальницької сировини для підприємства визначеного виду діяльності та відобразити в обліку отримання іноземної сировини, процесу виробництва та відвантаження готової продукції для таких підприємств (див. Методичні рекомендації до самостійної роботи).

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 11.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
3. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
5. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції від 06.09.2001 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text>

Давальницька сировина в зовнішньоекономічній діяльності - сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, ввезені на митну територію України іноземним замовником (чи закуплені іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) або вивезені за її межі українським замовником для використання у виробництві готової продукції з наступним поверненням продукції повністю або частково в країну власника (реалізації в країні виконавця замовником або за його дорученням виконавцем), або вивезенням в третю країну.

Операція з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах – операція по переробці (обробці, збагаченню або використанню) давальницької сировини (незалежно від кількості замовників та виконавців, а також етапів (операцій) по переробці даної сировини), ввезеної на митну територію України (або закупленої іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) або вивезеної за її межі з метою отримання готової продукції за відповідну плату (сировина замовника на конкретному етапі її переробки складає не менше 20 % загальної вартості виготовленої продукції).

Якщо питома вага сировини, що надається, в загальній вартості готової продукції складає менше 20 % (а сировина груп 1-24 ТН ЗЕД - менше 80 %), то така операція буде належати до товарообмінних (бартерних) операцій.

Законодавством передбачені операції з переробки давальницької сировини в різних митних режимах:

- а) ввезення давальницької сировини іноземного замовника на митну територію України з метою отримання готової продукції;
- б) придбання за іноземну валюту іноземним замовником давальницької сировини на території України з метою виробництва готової продукції;
- в) вивезення українським замовником давальницької сировини за межі України з метою отримання готової продукції.

Готова продукція – продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем.

Дозвіл митного органу – дозвіл, який надається протягом 15 днів з моменту прийняття заяви і містить резолюцією посадової особи митниці на заяві. В дозволі вказується строк переробки давальницької сировини, який не має перевищувати 90 днів.

Завдання 1.

Розглянути приклади розв'язування задач.

Розглянемо ситуацію, за якої оплата за послуги з переробки сировини провадиться сировиною. Припустимо, що умови в цьому випадку такі самі, що й у прикладі конспекту лекцій. Заповніть порожні секції таблиці. Сума митних зборів і мита, нарахованого на вартість сировини, отриманої як оплата за послуги, становить 3200 грн. При цьому на ту частину сировини, яка підлягає переробці та наступному вивезенню за межі митної території України у вигляді готової продукції, виконавець надає простий вексель на суму податкових зобов'язань. При оформленні вивізної ВМД на таку готову продукцію в установленій строк вексель погашається та вивізне мито, податки (у тому числі ПДВ) і збори (крім зборів за митне оформлення) не сплачуються. А на частину сировини, отриманої як оплата за послуги з переробки давальницької сировини, у виконавця виникають податкові зобов'язання з ПДВ, і такий ПДВ підлягає сплаті при ввезенні сировини. У бухгалтерському обліку виконавця операції відображаються таким чином.

№ п /п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дт	Кт	
1	Сплачено митні збори	685	311	
2	Нараховано митні збори при ввезенні давальницької сировини	23	685	
3	Видано простий авальований вексель органу ДПС на суму ввізного мита та ПДВ	На позабалансовому рахунку 05 «Гарантії та забезпечення надані» здійснюється запис про видачу векселя зі збільшенням залишку за цим рахунком		
4	Відображено на позабалансовому субрахунку вартість сировини, отриманої для переробки, за ціною згідно з контрактом	На позабалансовому субрахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» здійснюється запис про надходження сировини із збільшенням залишку за цим рахунком		
5	Сплачено митні збори та мито при ввезенні сировини, отриманої в рахунок оплати за послуги з переробки	377	311	
6	Включено до складу первісної вартості сировини суму митних зборів і мита	201	377	
7	Сплачено суму ПДВ при ввезенні сировини, отриманої як оплата за послуги з переробки	377	311	
8	Включено до складу податкового кредиту сплачений ПДВ	641	377	
9	Оприбутковано сировину, отриману як оплату за послуги	201	632	
10	Відображено реалізацію наданих послуг з переробки давальницької сировини згідно з оформленим актом наданих послуг	362	703	
11	Списано фактичну виробничу собівартість наданих послуг	903	23	
12	Відображено зміну кредиторської заборгованості за отриману сировину у зв'язку зі зміною курсу	945	632	

	Нацбанку України			
13	Здійснено залік заборгованостей	632	362	
14	Погашено вексель при вивезенні готової продукції	На позабалансовому рахунку 05 «Гарантії та забезпечення надані» здійснюється запис про погашення векселя зі зменшенням залишку за цим рахунком		
15	Списано з позабалансового субрахунку вартість сировини, отриманої для переробки	На позабалансовому субрахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» здійснюється запис про вибуття сировини зі зменшенням залишку за цим рахунком		

Завдання 2.

Враховуючи попередні приклади розв'язування задач відобразити господарські операції в обліку за такої умови.

Розглянемо ситуацію, коли оплата за послуги з переробки давальницької сировини провадиться готовою продукцією, виробленою із цієї сировини. Умови прикладу такі самі, як і в прикладі конспекту лекцій. Необхідно звернути увагу на таке: при вивезенні готової продукції, виробленої з давальницької сировини, за межі митної території України слід оформити вивізну ВМД на всю вартість цієї продукції. Це є підтвердженням виконання зобов'язань і за контрактом, і за векселем. А на вартість готової продукції, яка залишається у виконавця як оплата послуг, оформляється ввізна ВМД. При експорті послуги у виконавця виникають валові доходи. ПДВ при такій операції обчислюється за ставкою 0% (пп. 195.1.1 п. 195.1 ст. 195 Податкового кодексу). А при оформленні ввізної ВМД на готову продукцію потрібно сплатити ПДВ за ставкою 20% вартості готової продукції, що надійшла як оплата (ст. 206 цього Кодексу).

Завдання 3

Іноземна фірма 20.08 ввезла на територію України давальницьку сировину вартістю 5000 дол. для переробки на ТОВ "Стелс" з умовою сплати послуг з переробки грошовими коштами в сумі 4000 дол. Курс НБУ на 20.08 – 25,3 грн. за долар. При ввезенні сировини на суму мита – 4000 грн. та ПДВ було видано простий вексель. Митний збір склав 550 грн. Фактична собівартість переробки становила 42300 грн. Готова продукція була відвантажена замовнику 10.09.

Курс НБУ – 25,0 грн. за долар. Кошти від замовника надійшли на валютний рахунок ТОВ " Стелс " 20.09. Курс НБУ – 25,2 грн. за долар.

Відобразити ці події в бухгалтерському обліку у вигляді таблиці.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Нараховано митний збір за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини			
2	Сплачено митний збір			
3	Видано простий вексель на суму ПДВ та мита			
4	Оприбутковано давальницьку сировину, яка отримана для переробки		---	
5	Відображено витрати, пов'язані з переробкою давальницької сировини			
6	Відображено контрактну вартість послуг з переробки			
7	Списані витрати, пов'язані з переробкою давальницької сировини			
8	Нараховано митний збір при вивезенні готової продукції			
9	Сплачено митний збір			
10	Списано вартість переробленої давальницької сировини	---		
11	Погашено простий вексель при вивезенні готової продукції			
12	Отримано грошові кошти від іноземного підприємства			
13	Відображено курсову різницю			
14	Відображені фінансові результати			

Зробити висновки за отриманими результатами, відзначити особливості обліку операцій із давальницькою сировиною.

Контрольні запитання:

1. Що являють собою операції з давальницькою сировиною?
2. Які особливості митного оформлення операцій з давальницькою сировиною?
3. Які особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною?
4. Які особливості податкового обліку операцій з давальницькою сировиною?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

Облік міжнародних інвестицій

Мета заняття – ознайомитись з теоретичними та практичними аспектами обліку та оподаткування іноземного інвестування та процедура реєстрування та обліку внески частки іноземним засновником у статутний капітал підприємства.

1. Порядок і умови здійснення інвестиційної діяльності.
2. Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.
3. Відображення фінансових інвестицій на підприємствах створених за кордоном.
4. Особливості обліку власного капіталу спільних підприємств
5. Структура нефінансової звітності у системі соціальної відповідальності бізнесу

Домашнє завдання до практичної.

Підготуватись консалтингову платформу для отримання інформації власниками бізнесу у напрямку особливості обліку іноземної частки у структурі власного капіталу.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
4. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 ВР № 94/96-ВР ВВР, 1996, № 19, ст. 81. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>

Іноземними інвестиціями визнаються цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Іноземними інвестиціями визнаються цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

З метою залучення і сприяння іноземним інвестиціям на території України створений ряд спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ).

Спеціальні (вільні) економічні зони – це частина території України, на якій встановлюються і діють спеціальний правовий режим економічної діяльності і порядок застосування і дії законодавства України. На території СЕЗ вводяться пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності національних і іноземних юридичних та фізичних осіб.

У бухгалтерському обліку існують такі особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті:

- облік статутного капіталу починається з дати державної реєстрації підприємства;
- статутний капітал підприємства з іноземними інвестиціями формується за курсом, зафіксованим у засновницькому договорі;
- розмір статутного капіталу оцінюється в грошовій одиниці України за курсом НБУ на дату здійснення операцій і не підлягає подальшому перерахунку у зв'язку зі зміною курсу іноземних валют;
- датою виникнення заборгованості іноземних інвесторів вважається дата підписання засновницького договору.

У відповідності із Податковим Кодексом України, інвестиція - господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно.

Іноземні інвестиції до статутного капіталу підприємства можуть здійснюватись у вигляді іноземної валюти, що визнається конвертованою НБУ; будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних із ним майнових прав; акцій, облігацій, інших цінних паперів, а також корпоративних прав інших цінностей згідно з чинним законодавством України.

Визначення розміру статутного капіталу згідно із засновницькою угодою відображається в обліку за Дт 462 - Кт 40. Внесення часток засновників:

- грошовими коштами в іноземній валюті – Дт 312- Кт 462;
- основними засобами – Дт 152- Кт 462, Дт 10 - Кт 152.

Отримані від іноземного інвестора цінні папери обліковуються відповідно до П(С)БО 12 як фінансові інвестиції. Залежно від виду цінних паперів та їх призначення вони можуть обліковуватися на рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» (якщо цінні папери утримуються підприємством протягом періоду, що перевищує 12 місяців від дати балансу) або на рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції» (інвестиції зі строком утримання менше 12-ти місяців). Початково фінансові інвестиції обліковуються за собівартістю, яка в цьому випадку дорівнює вартості цінних паперів, вираженій в іноземній валюті, і зафіксована в установчих документах. Надалі оцінка інвестицій здійснюється на кожну дату балансу згідно з П(С)БО 12 у загальноствановленому порядку.

Завдання 1

Ознайомитись зі змістом консультації щодо обліку доходів та витрат від зміни вартості фінансових інвестицій, яка відображається в балансі за методом участі в капіталі (див статтю за посиланням <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-xozyajstvennye-operacii-9-doxody-i-poteri-ot-uchastiya-v-kapitale>).

Завдання 2

Презентувати власну консультацію щодо надання інформації власниками бізнесу у напрямку особливості облікуванню іноземної частки у структурі власного капіталу з прикладами відображення в обліку частки внеску нерезидента та відображення капіталу в курсових різницях при зміні курсу валют.

Завдання 3

У письмовій формі надати відповіді на запитання:

1. У яких формах існує в Україні іноземне інвестування?
2. Якими способами може інвестор внести грошові кошти?
3. Внесення іноземних інвестицій як частку статутного капіталу: форми, види, особливості обліку.

Завдання 4

Розмір статутного фонду підприємства визначений у розмірі 10000 дол. (при курсі НБУ 25,4 грн. за долар). При цьому внесок до статутного фонду повинен здійснитися грошовими коштами (курс НБУ в момент фактичного внесення грошових коштів склав 25,2 грн. за долар). Відобразити ці операції в бухгалтерському обліку.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Визначений розмір статутного фонду згідно із засновницькою угодою			
2	Перераховані як внесок до статутного фонду грошові кошти			
3	Відображена курсова різниця			

Завдання 5

10 жовтня засновники підприємства підписали установчий договір, згідно з яким розмір статутного капіталу підприємства склав 110 тис. грн. Внесок українського засновника – 27500 грн., внесок іноземного засновника - 15 тис. дол. США. Іноземний засновник 20.10 вніс кошти на валютний рахунок підприємства в сумі 10000 дол. США і верстат, вартість якого оцінена в 5000 дол. США.

Курси НБУ на дати здійснення операцій:

10.10 – 25,50 грн./ дол. США;

20.10 – 25,60 грн./ дол. США.

Відобразити ці операції в бухгалтерському обліку.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Визначений розмір статутного фонду згідно із засновницькою угодою			
2	Здійснено внески засновників : - грошовими коштами в національній валюті; - грошовими коштами в іноземній валюті - основними засобами			
3	Відображена курсова різниця			

За отриманими результатами визначити особливості обліку інвестицій у ЗЕД, висновки зафіксувати письмово.

Контрольні запитання:

1. *Хто може бути іноземним інвестором?*
2. *Які види підприємств з іноземними інвестиціями?*
3. *Які форми здійснення іноземних інвестицій ?*
4. *Які особливості отримання фінансових інвестицій в іноземній валюті?*
5. *Які особливості повернення іноземних інвестицій?*
6. *Які особливості відображення фінансових інвестицій в обліку?*
7. *Які особливості ввозу майна як внеску до статутного капіталу з точки зору оподаткування?*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

Облік міжнародних кредитних (фінансових) операцій

Мета заняття – вивчення особливостей порядку отримання кредитів від іноземних інвесторів, обліку кредитування у ЗЕД.

1. Види міжнародних кредитних угод.
2. Умови отримання кредиту від нерезидента.
3. Порядок отримання банківського кредиту.
4. Облік міжнародних кредитних операцій.

Домашнє завдання до практичної.

Підготувати тезово питання «Особливості та відмінності відкриття рахунків в іноземній валюті та забезпечення міжнародних кредитів».

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Господарський кодекс України від 04.02.2005 № 2424- IV зі

змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III, зі змінами та доповненнями. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t002121?ed=2018_01_06

3. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492. URL: https://ips.ligazakon.net/document/REG8493?an=37&ed=2019_04_0

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

Банківський кредит – це кошти, що надаються в позику юридичній або фізичній особі на певний строк і під процент.

Кредит за відкритим рахунком – кредит у формі відстрочення платежу по експорту цінностей.

Факторинг – форма кредитування експорту, при якій розрахунки з експортером здійснює посередник (банк), який за певну комісію і банківський процент викуповує платіжні документи експортера. При викупі посередник оплачує 4/5 вартості постачання, а залишок оплачує після настання зазначеного терміну

Акцептний кредит – полягає в акцепті банком векселя, який стає гарантією оплати експортеру. Банк акцептує вексель за тієї умови, що до терміну платежу за векселем клієнт внесе в банк суму, необхідну для погашення векселя.

Овердрафт – форма кредитування експорту, по якій банк списує грошові кошти з рахунку клієнта, що перевищують залишок на рахунку (дебетове сальдо). Овердрафт надають особливо надійним клієнтам.

Форфейтинг – форма кредитування експорту банком шляхом викупу векселів та інших боргових зобов'язань по зовнішньоторговельних операціях за мінусом дисконту.

Відновлювана кредитна лінія – кредитна лінія, протягом строку дії якої після повного або часткового повернення наданих позичальнику кредитів банк здійснює подальше кредитування позичальника в межах ліміту даної лінії.

Облік одержаних кредитів ведеться на рахунках:

- 502 "Довгострокові кредити банків в іноземній валюті" – відображається кредит банку терміном більше 1 року;

- 504 "Відстрочені довгострокові кредити банків в інвалюті" – відображається кредит банку за умов пролонгації;

- 506 "Інші довгострокові позики в іноземній валюті" - відображається кредит партнера терміном більше 1 року;

- 602 "Короткострокові кредити банків в іноземній валюті" - відображається кредит банку терміном менше 1 року;

- 604 "Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті" - відображається кредит банку за умови пролонгації.

Сальдо по цих рахунках відображає суму залишку заборгованості по кредитах.

Аналітичний облік ведеться по кожному одержаному кредиту в іноземній валюті.

Перерахунок у гривневий еквівалент здійснюється за курсом НБУ на день здійснення операцій в іноземній валюті.

Курсові різниці за наслідками перерахунку заборгованості по кредитах у бухгалтерському обліку відображаються у складі доходів (витрат) від неопераційної курсової

різниці на рахунках:

- 744 "Дохід від неопераційної курсової різниці";
- 974 "Втрати від неопераційної курсової різниці".

Відсотки по валютних кредитах відносяться до фінансових витрат і відображаються на рахунках 95 "Фінансові витрати", 85 "Інші витрати".

Завдання 1

У порядку дискусії надати відповіді на запитання:

1. Порядок документального оформлення зовнішніх та внутрішніх кредитів.
2. Охарактеризуйте банківські і комерційні кредити.
3. Порядок відображення в обліку експортера факторингових операцій.
4. Порядок відображення в бухгалтерському обліку імпортера форфейтингових операцій.
5. Порядок відображення обліку в бухгалтерському обліку імпортера овердрафту.
6. Порядок обліку відсотків з отриманих кредитів у іноземній валюті.
7. Особливості податкового і бухгалтерського обліку кредитів у іноземній валюті.

Завдання 2

Підприємство одержало короткостроковий кредит у розмірі 8000 дол. при курсі НБУ 25,2 грн. за долар. У звітному кварталі була погашена частина кредиту в розмірі 2000 дол. Курс на момент погашення - 25,3 грн. за долар. Крім того, на кінець кварталу нараховані і сплачені відсотки за користування кредитом у розмірі 100 дол., термін сплати яких відповідно до договору припадає на кінець кварталу. Курс НБУ на кінець кварталу - 25,35. Відобразити вказані операції у бухгалтерському обліку.

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Отримання короткострокового банківського кредиту на валютний рахунок підприємства			
2	Сплата частини кредиту			
3	Нарахування курсової різниці на момент погашення частини кредиту			
4	Нарахування відсотків за користування кредитом			
5	Сплата відсотків за кредитом			
6	Нарахування курсової різниці на кінець кварталу на суму непогашеної частини кредиту			

За отриманими результатами зробити висновки щодо особливостей обліку кредитування у ЗЕД.

Завдання 3

Розділись у групі на дві команди сформувати і запропонувати для розв'язання задачу з використанням операцій, одна команда форфейтингу, друга відповідно – факторингу. Перевірити та оцінити результати розв'язання та виставити оцінки (виправити помилки). Теоретичні засади обліку та оподаткування факторингу та форфейтингу див. Методичні рекомендації до самостійної роботи.

Контрольні запитання:

1. Які види кредитних угод Вам відомі?
2. Які особливості оформлення кредитів від нерезидентів?
3. Які особливості обліку кредитних операцій в бухгалтерському обліку?
4. Які особливості обліку кредитних операцій в податковому обліку?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11

Облік та оподаткування операцій міжнародного лізингу

Мета заняття – вивчити сутність, форми та види існуючих операцій лізингу та удосконалити навички облікового відображення та оподаткування різного роду видів міжнародного лізингу.

1. Теоретичні аспекти обліку міжнародного лізингу.
2. Митне оформлення міжнародного лізингу.
3. Облік міжнародного лізингу.
4. Особливості оподаткування міжнародного лізингу.

Домашнє завдання до практичної.

Ознайомитись із системою нетарифних бар'єрів зовнішніх ринків збуту і обрати найбільш оптимальні для окремого виду продукції – продукція птахівництва (ТОВ «Птахокомплекс «Губин»»), зерна (ТОВ «Вілія»), підшипників (ПАТ «СКФ Україна»), холодильного обладнання (ПАТ «МОДЕРН-експо»). Підприємство обрати самостійно серед запропонованих.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Закон України “Про лізинг” від 16.02.97 р. № 723/97-ВР зі змінами.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_104800-98#Text
2. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 04.02.2021 № 1201-ІХ.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
3. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

4. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Лізинг – різновид підприємницької діяльності, яка спрямована на інвестування коштів у рухоме та нерухоме майно, що спеціально передається за договором фізичним та юридичним особам на відповідний період для використання в підприємницьких цілях.

Фінансовий лізинг – договір лізингу, в результаті укладання якого лізингоодержувач на своє замовлення отримує в платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на строк, не менший строку, за який амортизується 60% від вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладання договору.

Оперативний лізинг – це договір лізингу, в результаті укладання якого лізингоодержувач на своє замовлення отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на строк, менший строку, за який амортизується 90% від вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладання договору.

Завдання 1

31 грудня підприємство нарахувало лізинговий платіж, який необхідно сплатити іноземному лізингодавцю у розмірі 12000 євро, тому числі 4000 євро. – відшкодування вартості об'єкта лізингу, 1800 дол.- винагорода (лізинговий відсоток). Податок з доходів складає 18 % від суми винагороди. Його сплату було здійснено 6-го січня 2021 р.

Об'єкт лізингу використовується у господарській діяльності лізингоодержувача. Курси НБУ на дати здійснення операцій

Дата	Курс НБУ, грн./ дол. США
31.12	32,65
06.01	32,68

Завдання 2.

Придумайте господарську операцію отримання лізингу для підприємства для якого ви оцінювали ринок збуту за нетарифними бар'єрами та відобразіть господарську операцію в обліку.

Контрольні запитання:

1. Що таке міжнародний лізинг?
2. Чим відрізняється операційний лізинг від фінансового.
3. У чому особливості обліку фінансового лізингу у лізингодавця та лізингоотримувача?
4. Які характерні риси оподаткування міжнародного лізингу ПДВ?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12

Відображення міжнародних операцій у звітності підприємства

Мета заняття – ознайомитись з формами звітності, що подають суб'єкти міжнародних операцій та методикою їхнього формування.

1. Методика формування податкової звітності за міжнародними операціями.
2. Порядок відображення даних про міжнародні операції у статистичній звітності.
3. Особливості формування управлінської звітності за міжнародними операціями.
4. Контрольовані операції.

Домашнє завдання до практичної.

Підготувати реферати на теми:

Методика формування податкової звітності за міжнародними операціями.

Порядок відображення даних про міжнародні операції у статистичній звітності.

Особливості формування управлінської звітності за міжнародними операціями.

Нормативно-правове забезпечення теми:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 11 (МСФЗ 11. «Спільна діяльність» редакція від 30.06.2017 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mu17023>

3. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. нак. Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

Контрольовані операції - це всі види операцій, договорів чи домовленостей, документально підтверджених або непідтверджених, що можуть впливати на об'єкт обкладення податком на прибуток.

Завдання 1

Ознайомитись із Порядком заповнення звіту про контрольовані операції див. Методичні рекомендації до практичних робіт.

Порядок заповнення Звіту про контрольовані операції

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
Заголовна частина		
1	Звітний період	У цій графі зазначається звітний (податковий) рік, за який подається Звіт про контрольовані операції, а також згідно з типом звіту — «звітний», «звітний новий», «уточнюючий» — у відповідному розділі графи 1 проставляється знак «X» (п. 1 р. II Порядку № 8)
2	Платник	Зазначається повне найменування платника податків згідно з реєстраційними документами (п. 2 р. II Порядку № 8)
3	Код за ЄДРПОУ	Зазначається код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) та основний код економічної діяльності за Класифікацією видів економічної діяльності ДК 009:2010, затвердженою наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 р. № 457. Платник податків, який не має коду за ЄДРПОУ, зазначає реєстраційний (обліковий) номер платника податків, який присвоюється контролюючим органом (п. 3 р. II Порядку № 8)
4	Податкова адреса	Зазначається податкова адреса платника (п. 4 р. II Порядку № 8)
5	Найменування контролюючого органу, в якому платник перебуває на обліку	Зазначається контролюючий орган, у якому платник перебуває на обліку (п. 5 р. II Порядку № 8)
6	Кількість додатків до Звіту про контрольовані операції	Зазначається кількість додатків до Звіту про контрольовані операції (п. 6 р. II Порядку № 8)
Основна частина — «Загальні відомості про контрольовані операції»		
1	№ з/п	Заповнюється наростаючим порядковим номером рядка під час їх додавання в таблицю залежно від кількості контрагентів — сторін контрольованих операцій (п. 1 р. III Порядку № 8)
2	Повне найменування	Зазначається повне найменування особи — сторони

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
	особи — сторони контрольованої операції	<p>контрольованої операції, яке вказано в контракті/договорі. За наявності в платника податків протягом звітного періоду більш ніж одного контрагента, які є сторонами контрольованих операцій, вони зазначаються в наступних рядках таблиці у довільному порядку.</p> <p>У разі здійснення господарських операцій із придбання (продажу) товарів (робіт, послуг) з пов'язаними особами — нерезидентами із залученням непов'язаних осіб відповідно до пп. 39.2.1.5 ПКУ зазначається повне найменування нерезидента — пов'язаної особи (п. 2 р. III Порядку № 8).</p> <p>У разі здійснення господарських операцій (у т. ч. внутрішньогосподарських розрахунків) між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні зазначається повне найменування нерезидента</p>
3	Код особи	<p>Зазначається код нерезидента — сторони контрольованої операції, установлений у країні його реєстрації. За наявності різних кодів (податковий, реєстраційний, ідентифікаційний тощо) надається перевага податковому (п. 3 р. III Порядку № 8)</p>
4	Загальна сума контрольованих операцій з контрагентом	<p>Зазначається вартісний показник загальної суми контрольованих операцій платника податків із кожним контрагентом протягом звітного періоду згідно з даними бухгалтерського обліку платника (п. 4 р. III Порядку № 8)</p>

Заповнення додатка до Звіту про контрольовані операції

У п.п. 1–3 п. 4 р. IV Порядку № 8 визначено загальні правила заповнення додатка до Звіту про контрольовані операції, зокрема:

- додаток заповнюється **окремо** щодо кожної особи, яка бере участь у контрольованій операції;
- порядковий номер додатка має збігатися з порядковим номером, зазначеним у **графі 1** р. «Загальні відомості про контрольовані операції» основної частини Звіту про контрольовані операції щодо відповідної особи — сторони контрольованої операції. Кількість додатків повинна дорівнювати останньому порядковому номеру особи — сторони контрольованої операції, указаної у цій графі;
- у службовому полі «номер порції» зазначається номер порції додатка від 01 до 99. Своєю чергою, кількість записів у порції становить не більш як 20 тис. записів;
- додаток містить відомості про особу, яка бере участь у контрольованій

операції, та детальну інформацію про здійснені протягом звітного року контрольовані операції. Загальний вартісний показник усіх контрольованих операцій, указаних у додатку (підсумок графи 20), має збігатися з вартісним показником, зазначеним у графі 4 р. «Загальні відомості про контрольовані операції» основної частини звіту в рядку відповідної особи;

- у разі здійснення господарських операцій із придбання (продажу) товарів (робіт, послуг) з пов'язаними особами — нерезидентами із залученням непов'язаних осіб відповідно до пп. 39.2.1.5 ПКУ в р. «Відомості про особу, яка бере участь у контрольованих операціях» додатка до звіту зазначається інформація відповідно до первинних документів щодо операції придбання та/або продажу товарів (робіт, послуг) із залученою непов'язаною особою.

Порядок заповнення додатка до Звіту про контрольовані операції

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
Відомості про особу, яка бере участь у контрольованих операціях		
	Повне найменування особи	Повне найменування, яке зазначено в контракті (угоді). У разі здійснення господарських операцій (у т. ч. внутрішньогосподарських розрахунків) між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні зазначається повне найменування нерезидента (ч. 1 п. 4 р. IV Порядку № 8)
	Місцезнаходження особи (адреса)	Адреса місцезнаходження особи — сторони контрольованої операції (ч. 2 п. 4 р. IV Порядку № 8)
	Назва країни, в якій зареєстрована особа	Назва українською мовою країни, у якій зареєстровано особу — сторону контрольованої операції, відповідно до Статистичної класифікації країн світу, затвердженої наказом Державної служби статистики України від 30.12.2013 р. № 426. У разі здійснення контрольованих операцій із контрагентом-нерезидентом, який має податкову адресу на території вільної економічної зони «Крим», у рядку зазначається «ВЕЗ «Крим» (ч. 3 п. 4 р. IV Порядку № 8)
	Код країни	Код країни відповідно до Статистичної класифікації країн світу, затвердженої наказом Державної служби статистики України від

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
		30.12.2013 р. № 426. У разі здійснення контрольованих операцій із контрагентом-нерезидентом, який має податкову адресу на території вільної економічної зони «Крим», у рядку зазначається код 805 (ч. 4 п. 4 р. IV Порядку № 8)
	Код особи	Повинен збігатися з кодом, зазначеним у графі 3 відповідної особи р. «Загальні відомості про контрольовані операції» основної частини Звіту про контрольовані операції (ч. 5 п. 4 р. IV Порядку № 8)
	Код підстави віднесення операції до контрольованої	Код згідно з додатком 1 до Порядку № 8. У разі якщо ознак декілька, зазначають коди всіх підстав (ч. 6 п. 4 р. IV Порядку № 8)
	Код ознаки пов'язаності особи	Код згідно з додатком 2 до Порядку № 8 у разі здійснення платником податків контрольованих операцій із пов'язаними особами — нерезидентами. У випадку якщо ознак пов'язаності декілька, зазначають коди всіх ознак. У разі заповнення рядка «Код ознаки пов'язаності особи» разом із додатком надається інформація, яка заповнюється за встановленою формою (крім кодів 512–515 і 517–518), в інформації про пов'язаність осіб зазначається номер додатка, до якого вона надається (ч. 7 п. 4 р. IV Порядку № 8)
Відомості про контрольовані операції		
2	Код найменування операції	Наводиться код найменування операції згідно з додатком 3 до Порядку № 8. У разі виконання операції, код якої не визначено в додатку 3 до Порядку № 8, проставляється код 036 — «інші операції, які не підпадають під коди 001–035» (п. 7 р. IV Порядку № 8)
3	Код типу предмета операції	Зазначається код типу предмета операції згідно з додатком 4 до Порядку № 8 (п. 8 р. IV Порядку № 8)
4	Опис предмета операції	Зазначається опис предмета операції

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
		відповідно до первинних документів, який дає змогу його ідентифікувати (п. 9 р. IV Порядку № 8)
5	Код товару за УКТ ЗЕД	Зазначається код товару (у 10-значному числовому форматі) відповідно до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) у разі здійснення зовнішньоекономічної операції з товарами. В іншому разі в графі проставляється «0» (п. 10 р. IV Порядку № 8)
6	Код послуги згідно з Класифікацією зовнішньоекономічних послуг	Зазначається код послуги відповідно до Класифікації зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП), затвердженої наказом Державної служби статистики України від 27.02.2013 р. № 69, у разі здійснення зовнішньої торгівлі послугами. В іншому випадку в графі проставляється «0» (п. 11 р. IV Порядку № 8)
7, 8	Контракт (договір) (дата і №)	Зазначається інформація про контракт (договір), згідно з яким здійснювалася контрольована операція. У разі здійснення контрольованої операції без контракту (договору) зазначаються реквізити документа, на підставі якого проводилася контрольована операція (п. 12 р. IV Порядку № 8)
9	Код сторони операції	Згідно з додатком 5 до Порядку № 8, зазначається код сторони операції, якою під час контрольованої операції є особа, інформація про яку вказана в розділі «Відомості про особу, яка бере участь у контрольованих операціях» додатка (контрагент-нерезидент). За відсутності потрібного коду сторони операції проставляється код 144 — «Інше найменування сторони» (п. 13 р. IV Порядку № 8)
10	Код країни походження предмета операції	Зазначається код країни походження предмета операції за Статистичною класифікацією країн світу. Якщо країна походження невідома, проставляється «0» — «невідомо» (п. 14 р. IV Порядку № 8)

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
11	Умови поставки (Інкотермс)	Указуються умови постачання товару під час здійснення зовнішньоекономічних операцій відповідно до правил «Інкотермс» із зазначенням назви місця передання товарів (місця призначення) (п. 15 р. IV Порядку № 8)
12	Назва торговельної марки предмета операції або іншого об'єкта авторського права/інтелектуальної власності (за наявності у товаросупровідних та комерційних документах)	Зазначається торговельна марка предмета операції відповідно до наявної в товаросупровідних і комерційних документах інформації. За відсутності торговельної марки предмета операції в графі проставляється «0» (п. 16 р. IV Порядку № 8)
13	Виробник предмета операції (за наявності у товаросупровідних та комерційних документах)	Зазначається виробник предмета операції відповідно до наявної в товаросупровідних і комерційних документах інформації. За відсутності інформації про виробника в графі проставляється «0» (п. 17 р. IV Порядку № 8)
14, 15	Дата здійснення операції: «з» — «по»	Зазначається однакова дата — дата переходу прав власності на товари чи дата складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг. У разі здійснення господарських операцій (у т. ч. внутрішньогосподарських розрахунків) між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні зазначається дата проведення відповідної господарської операції (внутрішньогосподарських розрахунків), зокрема дата отримання фінансування поточної діяльності постійного представництва (п. 18 р. IV Порядку № 8). Якщо особливості окремих видів економічної діяльності припускають наявність договорів, які передбачають періодичні операції протягом звітного року, то в разі незмінності умов постачань й інших показників, що відображаються в графах 2–13, 16, 18, 19, 21–23 розділу «Відомості про контрольовані операції» додатка, дані про такі операції вказуються в одному рядку сумарно. Водночас у графі 14 відображається дата здійснення першої операції у серії

№ граfi	Назва граfi	Вiдомостi, якi зазначаються
		<p>перiодичних операцiй, а в граfi 15 — дата здiйснення останньої операцiї у серiї перiодичних операцiй у звітному році (п. 19 р. IV Порядку № 8).</p> <p>Додатково читайте статтю «Як визначити дату контрольованої операцiї з метою вiдображення у Звiтi»</p>
16	Цiна (тариф) за одиницю вимiру (без ПДВ) (у валютi контракту/договору)	<p>Проставляється цiна (тариф) за одиницю вимiру предмета операцiї у валютi контракту (договору), зазначена в первинних документах, з точнiстю до другого знака пiсля коми.</p> <p>Якщо предметом контрольованої операцiї є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фiнансовi послуги з надання/отримання кредиту, депозиту, позики, зазначається вiдсоткова ставка такої фiнансової послуги в рiчному обчисленнi; • сплата роялти, франшизи тощо, ставка яких визначена у вiдсотках до вiдповiдної бази нарахувань, зазначається вiдсоткова ставка згiдно з договором (контрактом); • фiнансування нерезидентом поточної дiяльностi його постiйного представництва в Україні у грошовiй формi, у граfi проставляється «0» <p>(п. 20 р. IV Порядку № 8)</p>
17	Кiлькiсть	<p>Зазначається кiлькiсть предметiв операцiї.</p> <p>У разi якщо предметом контрольованої операцiї є фiнансовi послуги з надання/отримання кредиту, депозиту, позики, указується сума вiдсоткiв, нарахованих (сплачених) або отриманих пiд час вiдповiдної контрольованої операцiї у валютi контракту.</p> <p>У разi якщо предметом контрольованої операцiї є фiнансування нерезидентом поточної дiяльностi його постiйного представництва в Україні у грошовiй формi, зазначається сума фiнансування у валютi операцiї (п. 21 р. IV Порядку № 8)</p>

№ графи	Назва графи	Відомості, які зазначаються
18	Одиниця виміру	<p>Зазначається код одиниці виміру предмета операції відповідно до Класифікатора системи позначень одиниць вимірювання та обліку ДК 011-96, затвердженого наказом Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 09.01.1997 р. № 8 (далі — КСПОВО) (п. 22 р. IV Порядку № 8).</p> <p>Якщо у первинних документах зазначена загальна вартість послуги без одиниці виміру, то у графі 18 Звіту про контрольовані операції зазначається код «2009».</p> <p>У разі якщо товар/послуга, що постачається, у первинних документах має одиницю виміру, яка відсутня в КСПОВО, у графі 18 Звіту про контрольовані операції проставляється «0» (див. роз'яснення ДПС у категорії 137.07 розділу «Запитання – відповіді з Базы знань» ЗІР (zir.sfs.gov.ua))</p>
19	Код валюти	<p>Зазначається код валюти згідно з Класифікатором іноземних валют та банківських металів, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 04.02.1998 р. № 34 (у редакції постанови Правління НБУ від 19.04.2016 р. № 269).</p> <p>У разі застосування гривні як валюти контракту (договору) указується код 980 (п. 23 р. IV Порядку № 8)</p>
20	Загальна вартість операції (за вирахуванням непрямих податків) (грн)	<p>Зазначається загальна вартість контрольованої операції (за вирахуванням непрямих податків) у гривнях, за якою відповідна операція відображена в бухгалтерському обліку платника податку (п. 24 р. IV Порядку № 8)</p>
21	Код методу встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки»	<p>Зазначається код методу встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки» згідно з додатком 6 до Порядку № 8 (п. 25 р. IV Порядку № 8)</p>
22	Показник рентабельності	<p>Зазначається код показника рентабельності згідно з додатком 7 до Порядку № 8, який використано платником податків у разі</p>

№ граfi	Назва граfi	Вiдомостi, якi зазначаються
		застосування методiв, передбачених пп.пп. 39.3.1.2–39.3.1.4 ПКУ. У випадку застосування методiв, визначених пп.пп. 39.3.1.1, 39.3.1.5 ПКУ, графа не заповнюється (п. 26 р. IV Порядку № 8)
23	Цифрове значення показника рентабельностi контрольованих операцiй	Указується цифрове значення показника рентабельностi контрольованої операцiї (сукупностi контрольованих операцiй) у відсотках, зазначеного платником податку в графi 22, з точностю до другого знака пiсля коми. За умови застосування методiв, визначених пп.пп. 39.3.1.1, 39.3.1.5 ПКУ, графа не заповнюється (п. 27 р. IV Порядку № 8)
24	Iнформацiя щодо групування контрольованих операцiй у їх сукупностi	Заповнюється в разi групування контрольованих операцiй у їх сукупностi для вiдображення узагальненої iнформацiї у випадках, передбачених п. 6 р. I Порядку № 8. У такому разi в графi проставляється цифра «1» (п. 28 р. IV Порядку № 8)
25	Сторона, що дослiджується	Зазначається iнформацiя про сторону, що дослiджується вiдповiдно до пп. 39.3.2.7 ПКУ. У разi коли платник податкiв обирає себе стороною, що дослiджується, зазначається «1», якщо обрано особу-контрагента в контрольованих операцiях — «0». У випадку застосування методiв, визначених пп.пп. 39.3.1.1, 39.3.1.5 ПКУ, графа 25 не заповнюється (п. 29 р. IV Порядку № 8)

Групування контрольованих операцiй у додатку до Звiту про контрольованi операцiї

Вiдповiдно до п. 1 р. V Порядку № 8, групування контрольованих операцiй у їх сукупностi для вiдображення узагальненої iнформацiї в додатку дозволяється щодо **контрольованих операцiй, якi мають однаковi умови постачань й iншi показники, що вiдображаються в графах 2–6, 9–11, 21, 22 р. «Вiдомостi про контрольованi операцiї» додатка.** Своєю чергою, код товару за УКТ ЗЕД можна групувати до **рiвня товарної пiдпозицiї (6 знакiв).**

Пiд час групування контрольованих операцiй:

- **графi 7, 8, 12, 13, 16** додатка не заповнюються (п. 2 р. V Порядку № 8);
- у **графi 14** вiдображається дата здiйснення першої операцiї у серiї сукупностi контрольованих операцiй, а в графi **15** — дата здiйснення останньої операцiї у сукупностi контрольованих операцiй у звітному перiодi (п. 3 р.

V Порядку № 8);

- у графі 17 зазначається загальна кількість предметів сукупності контрольованих операцій, відображених в одному рядку р. «Відомості про контрольовані операції» додатка (п. 4 р. V Порядку № 8);

- у графі 20 указується загальна вартість сукупності контрольованих операцій, відображених в одному рядку р. «Відомості про контрольовані операції» додатка (п. 5 р. V Порядку № 8);

- у графі 23 відображається цифрове значення загального показника рентабельності для всієї сукупності контрольованих операцій (п. 6 р. V Порядку № 8). У разі якщо показник рентабельності обчислюється для сукупності контрольованих операцій, здійснених платником протягом року, але правила групування згідно із цим розділом не дозволяють відобразити інформацію про це групування одним рядком, відповідний показник рентабельності (графа 22) та його цифрове значення (графа 23) указуються в кожному з рядків, які відображають сукупність таких операцій (п. 7 р. V Порядку № 8).

Щодо заповнення інформації про пов'язаних осіб

Варто зазначити, що для заповнення інформації про пов'язаність осіб у додатку 2 до Порядку № 8 передбачено перелік кодів ознаки пов'язаності особи.

Під час розкриття інформації за кодом пов'язаності:

- **501** — у графі «Особа, яка безпосередньо та/або опосередковано (через пов'язаних осіб) володіє корпоративними правами іншої юридичної особи у розмірі 20 і більше відсотків» проставляється знак «X» у рядку відповідної особи. У графах «Розмір володіння корпоративними правами: всього/безпосередньо/опосередковано» указується цифрове значення розміру володіння корпоративними правами у відсотках **із точністю до другого знака після коми**. У разі опосередкованого володіння зазначається інформація про всіх осіб, через яких здійснюється опосередковане володіння корпоративними правами (п. 1 р. VI Порядку № 8);

- **502** та **511** — у графах «Розмір володіння корпоративними правами: всього/безпосередньо/опосередковано» проставляється цифрове значення розміру володіння корпоративними правами у відсотках **із точністю до другого знака після коми**. У разі опосередкованого володіння зазначається інформація про всіх осіб, через яких здійснюється опосередковане володіння корпоративними правами (п. 2 р. VI Порядку № 8);

- **505** — зазначається інформація про всіх фізичних осіб, які одночасно входять (входили) до складу колегіального виконавчого органу й/або наглядової ради платника та його контрагента (п. 3 р. VI Порядку № 8);

- **506** — у графі «власник/особа, уповноважена власником» проставляється знак «X» у рядку відповідної особи (п. 4 р. VI Порядку № 8);

- **507** — у графі «платник/контрагент» проставляється знак «X» у рядку відповідної особи (п. 5 р. VI Порядку № 8);

- **510** або **516** — у графі «платник/контрагент» проставляється знак «X» у

графі відповідної особи, а в графах «сума всіх кредитів (позик), поворотної фінансової допомоги, наданих/отриманих особою (середнє арифметичне значення (на початок та кінець звітнього періоду)), грн» і «сума власного капіталу особи, яка отримала кредит (позику), поворотну фінансову допомогу (середнє арифметичне значення (на початок та кінець звітнього періоду)), грн» проставляються відповідні грошові показники (п. 6 р. VI Порядку № 8).

Контрольні запитання:

1. Яка інформація про міжнародні операції відображається у фінансовій звітності?
2. Яка інформація про міжнародні операції відображається в управлінській звітності?
3. Яка інформація про міжнародні операції відображається у статистичній звітності?
4. Що таке контрольовані операції?

Питання для підсумкового контролю

1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних операцій.
2. Види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
3. Режим ліцензування та квотування для окремих видів товарів.
4. Договори (контракти) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
5. Особливості застосування правил ІНКОТЕРМС.
6. Порядок відображення операцій в іноземній валюті.
7. Курсові різниці – поняття, порядок визначення і відображення в обліку.
8. Операції з придбання та продажу іноземної валюти.
9. Поняття імпорتنих операцій та їх документальне оформлення.
10. Оподаткування імпорتنих операцій.
11. Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій.
12. Поняття, умови, документальне оформлення експортних операцій.
13. Бухгалтерський облік експортних операцій.
14. Особливості оподаткування експортних операцій.
15. Поняття службового відрядження, розрахунок і видача авансу.
16. Облік витрат на відрядження в іноземній валюті.
17. Розрахунок із застосуванням пластикових карток.
18. Основні поняття операцій з давальницької сировини.
19. Документальне оформлення операцій із переробки давальницької сировини.
20. Особливості бухгалтерського обліку із переробки давальницької сировини.
21. Податковий облік операцій з давальницькою сировиною.
22. Поняття бартерних операцій, особливості їх оформлення.
23. Особливості оподаткування бартерних міжнародних операцій.
24. Бухгалтерський облік бартерних операцій.
25. Порядок і умови здійснення інвестиційної діяльності.
26. Особливості обліку отримання інвестицій в іноземній валюті.
27. Відображення фінансових інвестицій на підприємствах створених за кордоном.
28. Види міжнародних кредитних угод.
29. Умови отримання кредиту.
30. Порядок тримання банківського кредиту.
31. Облік міжнародних кредитних операцій.
32. Облік операцій міжнародного лізингу.

Список використаних джерел

Основна

1. Валюта. Нове. Податки та бухгалтерський облік. 2019. № 21. 92 с
2. ЗЕД у запитаннях і відповідях. Податки та бухгалтерський облік. 2019. № 27. 90 с.
3. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. К.:Видавництво Ліра-К, 2018. 216 с.
4. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. С.О. Кузнецова. Х.: Видавництво Іванченка І.С. 2019. 226с.
5. Поради Інкотермс 2020 – ваш путівник по міжнародних нормах торгівлі. Міжнародна торговельна палата. URL: <https://ua.kuehne-nagel.com/-/znannya/inkoterms>.
6. Транспортні перевезення. Податки та бухгалтерський облік. Вересень, № 71.2019.
7. Ткачук І.М. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Луцьк: Луцький НТУ, 2017. 308 с.
8. Фатенок-Ткачук А. Облік і оподаткування міжнародних операцій : методичні рекомендації до практичних робіт для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 58 с.
9. Фатенок-Ткачук А. Облік і оподаткування міжнародних операцій: конспект лекцій для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 158 с.
10. Фатенок-Ткачук А. О. Обліково-аналітичне забезпечення міжнародних операцій : дистанційний курс для студентів спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2015. URL: <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=334>
11. J. Roin A Neutral System for the Taxation of International Transactions. Virginia Law Review: University of Chicago Law School. URL: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1646&context=journal_articles
12. Paul Bernd Spahn International Financial Flows and Transactions Taxes:Survey and Options. Paper originally published with the IMF as Working Paper WP/95/60, 2019. URL: <https://www.wiwi.uni-frankfurt.de/profs/spahn/pdf/publ/7-041.pdf>

Додаткова література

1. Господарський кодекс України від 04.02.2005 № 2424- IV зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III, зі змінами та доповненнями. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t002121?ed=2018_01_06
3. Закон України "Про валюту і валютні операції" від 21.06.2018 р. № 1524-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
4. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 116.04.91р. № 959-12 зі змінами. Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
5. Закон України “Про ліцензування видів господарської діяльності” від 02.07.2015 р. № 580-VII зі змінами. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.
6. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення товарів» від 24.03.2004 № 1661-IV (1661-15) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text
7. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну

- діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
8. Закон України “Про режим іноземного інвестування”, зі змінами від 19.03.96 р. № 93/96- ВР Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, с. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
 9. Закон України “Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності” зі змінами від 23.12.98 р. № 351-14. Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 5-6, ст. 44; 2000 р., № 48, ст. 416; 2003 р., № 30, ст. 247, № 37, ст. 300; 2009 р., № 30, ст. 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5061-17#Text>.
 10. Закон України «Про транзит вантажів» від 12.11. 2003 р. № 1297- IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>
 11. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 16.04.2009 № 1276- IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 52, ст.562. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text>
 12. Закон України “Про лізинг” від 16.02.97 р. № 723/97-ВР зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_104800-98#Text
 13. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 04.02.2021 № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
 14. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492. URL:https://ips.ligazakon.net/document/REG8493?an=37&ed=2019_04_0
 15. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ). Женева, 19 травня 1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text
 16. Лист ДПАУ «Щодо зразків міжнародної автодорожньої товарно-транспортної накладної по формі КДПГ(CMR), акта про відпуск та прийом спирту етилового, короткого тлумачного словника зовнішньоторговельних документів» від від 20.02.97 № 16-2217/10-1300. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/294516_294581
 17. Лист Мінінфраструктури України «Щодо надання роз'яснень стосовно заповнення товарно-транспортної накладної під час здійснення перевезень вантажів автомобільними транспортними засобами» від 28.05.2014 № 5615/25/10-14 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5615733-14#Text>
 18. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14.11.1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_012#Text
 19. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-4 зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
 20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» редакція від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text
 21. Міжнародний стандарт фінансової звітності 11 (МСФЗ 11.) «Спільна діяльність» редакція від 30.06.2017 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mu17023>
 22. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. нак. Мінфіну України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
 23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затв. нак. Мінфіну України від 29.11.99 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
 24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Доходи", затв. нак. Мінфіну України від 20.10.99 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751->

99#Text

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затв. нак. Мінфіну України від 1.12.99 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

26. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки і з питань європейської інтеграції від 06.09.2001 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01#Text>

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" від 10.08.2000 р. №193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

28. Наказ "Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення", затв. Мінфін. України від 24.05.2012 № 599. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/kontrol-mitnoi-varnosti/62484.html>.

29. Податковий кодекс України, затв. Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

30. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затв. нак. Мінфіну України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

32. Порядок заповнення податкової накладної, затв. нак. Мінфіну України від 31.12.2015 р. № 1307. № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>

33. Порядок обліку осіб, які під час провадження своєї діяльності є учасниками відносин, що регулюються законодавством України з питань митної справи», затв. Мінфіном України від 15.07.2015 № 552. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0241-16>.

34. Порядок декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, затв. Кабміном України від 28 серпня 2003 р. № 1375. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2617408>.

35. Порядок митного оформлення об'єктів лізингу (оренди), переміщуваних через митний кордон України, затверджений наказом Держмитслужби України від 16.02.2000р. № 83.

36. Правила від 01.01.2020. Інкотермс 2020. Міжнародні правила торгових термінів. Міжнародна торгова палата. URL: <https://iccwbo.org>.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Фатенок-Ткачук А. О.

Облік і оподаткування міжнародних операцій : методичні рекомендації до практичних робіт / Алла Олександрівна Фатенок-Ткачук. Луцьк : В-во «Вежа-Друк», 2021. 78 с.

Комп'ютерний набір та верстка: А. О. Фатенок-Ткачук